Zasavski TEDNIK

Izdaja »Zasavski tednik« v Trbovljah — Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Stane Suštar. — Naslov uredništva in uprave: »Zasavski tednik«, Trbovlje I, Trg revolucije 28 — Telefon št. 91. — Račun pri Komunalni banki Trbovlje 609-70-1-146 — List izhaja vsak petek — Letna naročnina 400 din, polletna 200 din, četrtletna 100 din, mesečna 40 din. Cena izvoda v kolportaži 10 din. — Tiska tiskarna Časopisnega podjetja »Slov. poročevalec« v Ljubljani. — Rokopisi, ki morajo biti v uredništvu najkasneje vsak torek, se ne vračajo

Štev. 47 — TRBOVLJE, 21. NOVEMBRA — Leto XI

7 dni po svetu

Pred dnevi je delegacija koroških Slovencev obiskala vladno palačo na Dunaju, da bi jo sprejel kancler Raab. Vendar delegacija ni mogla do kanclerja, ker je bil »baje prezaposlen«, zato so slovenski predstavniki razložili šefu oddelka pri zvezni vladi svoje stališče glede sedanjega položaja na področju manjšinskega šolstva. Protestirali so proti kršitvi uredbe o dvojezičnem šolstvu na Koroškem in izročili načelniku obširno spomenico koroških Slovencev. Spomenica je bila izročena tudi veleposlaništvom velesil, ki so podpisali avstrijsko državno pogodbo.

Državni udar v Sudanu

Pred dnevi je prišlo v Sudanu do prevrata, ki ga je izvedel načelnik generalnega štaba sudanske armade, general Abud. General je po uspelem udaru naslovil na sudansko ljudstvo razglas, v katerem je rečeno, da je prevzel oblast zato, da bi napravil konec anarhiji in korupciji v državnem aparatu. — V razglasu je med drugim tudi rečeno, da bodo zastavili vse sile za zboljšanje stikov z bratsko ZAR, uredili vsa važna vprašanja med obema deželama in odpravili umetno povzročeno napetost med njima. Novi poglavar dežele je imel tudi sestanek z vsemi akreditiranimi veleposlaniki in poslaniki tujih dežel, na katerem jih je seznanil s položajem v državi.

Predlog Hruščeva o Berlinu

Sovjetski premier Hruščev je nedavno izjavil, da bi se morale umakniti iz Berlina vse okupacijske sile. Dodal je tudi, da bo Sovjetska zveza prepustila svoj del mesta Vzhodni Nemčiji. To je povzročilo v zahodnih prestolnicah precejšnjo zmedo. Splošno mnenje je, da želi Sovjetska zveza okrepiti položaj Vzhodne Nemčije. Zahodni tisk poudarja, da je Berlin cona, ki jo plačujejo zavezniki zaradi nerešenega nemškega vprašanja. Angleški tisk ugotavlja, da niti Vzhod niti Zahod nista mogla nikoli ugotoviti, ali je v njunem interesu, da ostane Nemčija združena ali nerazdružena — vse kar sta obe strani storili, je bilo usmerjeno v vedno večjo pritegnitev Vzhodne in Zahodne Nemčije v sklop obeh taborov.

Razprava o vesolju v OZN

Politični odbor OZN je začel ta teden zaključno razpravo o vesolju. V teh dneh se bo torej odločilo, kako onemogočiti uporabo vesolja v vojne namene. V času, ko to pišemo, se mora odločiti o tem vprašanju nad 30 držav. Kot kaže, se gledišča Vzhoda in Zahoda ne bodo zbližala, in bo edini izhod glasovanje o nasprotnih resolucijah. Med delegacijami izvenblokovskih dežel je začelo prevladovati stališče, ki bi utegnilo priti do izraza v zaključnem delu debate. Po tem še neizoblikovanem gledišču se pojavlja problem vesoljstva v dveh enako pomembnih oblikah, namreč v vojaški in znanstveni. Zato tega vprašanja ne bi mogli izločiti iz razorožitvenih prizadevanj, ker bi za zelo razvito orožje, kakor so rakete raznih vrst, uporabljali atmosferski in izvenatmosferski prostor.

Arabski novinarji pri predsedniku Titu

Tovariš Tito je pred dnevi sprejel skupino arabskih časnikarjev, ki so na obisku v naši deželi. Tovariš Tito se je z gosti razgovarjal eno uro in jim odgovarjal na razna vprašanja.

VREME

ZA ČAS OD 21. DO 30. NOV.

Prevladovalo bo suho vreme, v nižinah pogoste megle ali nizki oblaki, po gorah večinoma jasno. Padavine pričakujemo okrog 22. novembra in ob koncu novembra. Konec novembra je na vidiku tudi močna ohladitev.

Pred volitvami v nove odbore Socialistične zveze

Naša skupna naloga

V zadnjem času imamo občne zbore osnovnih organizacij SZDL, ki so tudi priprava na volitve v osnovne organizacije. Te bodo v Hrastniku že 23. novembra, v Zagorju in Trbovljah pa 7. decembra. Volitve bomo opravljali po načinu kot v ljudske odbore in bodo te tajne.

Ko pred volitvami opravljamo zbore SZDL, na njih potrjujemo kandidate in pregledujemo delo osnovnih organizacij. Na njih bomo pretehtali in ocenjevali uspehe in neuspehe te ali one organizacije, odkrivali pa tudi nekatera vprašanja. Predvsem namreč vprašanje, ali je osnovna organizacija na terenu opravljala svoje naloge in vršila politično poslanstvo v boju za dosego socialističnih smotrov. Osnovna organizacija SZDL mora namreč biti najpomembnejši činitelj pri vzgoji svojega članstva, ki naj ga vzgaja v duhu socialistične politike, ki naj je pobudnica svobodne borbe mnenj na socialistični osnovi in čvrsta opora boju za samoupravo in družbene upravljavce, ki se razvija v smeri utrjevanja teženj in zahtev skupnosti, prav tako naj bo oblikovalka socialistične zavesti in socialističnega značaja svojih članov. Ali pa delujejo osnovne organizacije v tem smislu, zlasti pa, ali posvečajo dovolj pozornosti politični vzgoji svojih članov? (Janez Vipotnik, predsednik GO SZDL Ljubljana, v Ljudski pravici 11. XI. 1958.)

Če razpravljamo o osnovnih organizacijah SZDL v revirjih, lahko zapišemo za dobršen del od teh, da svojo nalogo dobro opravljajo, da delujejo v smeri utrjevanja ogranov samoupravljanja, da so trdna opora članom SZDL in pomoč družbenim organizacijam in društvom v svojem okolišu. Imamo pa tudi osnovne organizacije, ki so popolnoma pozabile na množične sestanke svojih članov ter ne razločujejo zborov članov SZDL od zborov volivcev.

Najuspešnejša oblika dela s člani SZDL je vsekakor sklicevanje množičnih sestankov, ki se sklicujejo po potrebi in ne prepogosto. Na množičnem sestanku naj člani SZDL opozarjajo na vse probleme na svojem terenu, tako da bo množični sestanek tista javna tribuna, na kateri bodo razpravljali o vseh važnih vprašanjih svojega področja. Vrsta vprašanj je, ki naj jih rešuje. Če bo osnovna organizacija SZDL hitro in učinkovito delovala in če bo glasnik svojih članov, potem se bo tudi zbor volivcev lahko temeljiteje posvetil svojim specifičnim nalogam, Socialistična zveza pa se bo s tem mnogo bolj približala svojemu političnemu poslanstvu.

Sklicevanje zbora vseh članov narekuje SZDL njen statut in je potrebno zbor sklicati najmanj vsaka dva meseca, vsako leto pa redno skupščino.

Dolžnost vodstva osnovne organizacije pa je, da zbore SZDL dobro pripravi in da bo dnevni red času primeren in da sestanki ne bodo predolgi, dolgočasni ali pa površni. Množične sestanke, na katerih bomo potrjevali kandidatne liste, je treba dobro pripraviti. To bo že pol uspeha ob končnem izidu volitev. Naloga odborov SZDL v tem mesecu pa je tudi, da pripravijo podrobne volilne imenike, jih natanko pregledajo, da ne bo kdo po malomarnosti izpuščen in da se bodo vpisali v članstvo SZDL vsi tisti, ki so dopolnili 18. leto starosti. Prav pa bi bilo, da se ti mladi ljudje sprejmejo v članstvo na množičnem zboru, in to na slovesen način. Sprejem v Socialistično zvezo naj bo za vsakogar praznik.

Pri izbiri kandidatov in potrjevanju kandidatnih list pa je treba predvsem paziti na to, da bomo v odbore predlagali sposobne in razgledane člane, ki bodo v svojem delu požrtvovalni in predani socializmu. Odbornike, ki bodo izvoljeni v odbor osnovne organizacije, rešimo dolžnosti v drugih organizacijah in društvih, da se bodo res lahko posvetili svoji glavni nalogi. Le tako lahko pričakujemo, da bodo odbori na terenu resnično zaživeli in opravljali naloge, ki jim jih bodo zaupali člani.

Neizkoriščeno prostovoljno delo

Letna konferenca občinskega komiteja LMS Hrastnik ● Samokritična ocena in bogati načrti ● Mnogo vabil, malo odziva ● Zakaj ni bilo v Hrastniku pesmi mladinskih delovnih brigad? ● Mrtva gostišča ● Okrepljeno delo na vseh področjih družbenega življenja — najlepša proslava 40-letnice KPJ

Hrastniška mladina se je na nedeljski konferenci povsem odrekla ozkosti, ki je sicer značilna za sestankarstvo te ali one organizacije ali društva. Zadnji shod je hkrati potrdilo enakega dela skozi vse leto, saj vemo, da dobiva mladina v Hrastniku z njim čedalje večji vpliv in moč.

Iz poročil in razprave je bilo videti, da mladini ni vseeno, kako se razvija družbeno življenje v njenem kraju, upravičeno neizprosna je do vseh problemov in napak, ki se še pojavljajo.

Kakor že nekajkrat prej, tako je bila tudi tokrat v ospredju debata o večji skrbi za mladega človeka.

— Zakaj v Hrastniku ni obrata za ceneno družbeno prehrano? To vprašanje postavljajo že dolgo, vendar je doslej številna gostinska mreža ostala gluha in nezavzeta s stalno pripravljenimi besedami o nerentabilnosti takšnega obrata. Tudi sama podjetja so doslej v tej smeri še premalo storila.

Odpraviti je treba nezdrave odnose v športnih in drugih društvih; klubaštva in težnja zgolj za rezultati ne morejo pozitivno vplivati na mladega človeka. Mladina je zastopnike vseh teh povabila tudi na skupščino, vendar odziva ni bilo.

Letos se je hrastniška mladinska organizacija številčno precej okrepila in šteje zdaj 665 članov, število aktivov pa se je povečalo od 12 na 14.

Drobec dela se zrcali v številnih sestankih, množičnih akcijah mladine na avto cesti, steklarskega aktiva pri urejevanju parka in plesišča, kmečke mladine iz Turja pri napeljavi vodovoda, v kulturnoprosvetnem delu v Krnicah in Turju, v ideološko-političnem delu, ki pa ga je bilo po mnenju mladine še premalo, itd.

Letos je bila v načrtu tudi velika lokalna prostovoljna delovna akcija pri urejanju ceste, ki pa zaradi pomanjkanja lokacij in denarja, pa tudi nekoliko nezainteresiranosti navzlic najboljši volji mladine ni bila izvedena. Mladina se nad tem upravičeno čuti.

V načrtu bodočega dela je na vrhu skrb za nadaljnji politično-ideološki dvig mladine, skrb za povečanje števila mladih komunistov in izvedbo raznih delovnih akcij v občini, kakor tudi sodelovanje v zveznem merilu.

Zavzeli se bodo za boljše, koordinirano delo z organizacijami in društvi, za še večjo vlogo mladih v družbenem upravljanju.

Tudi samo številčno stanje v organizaciji bodo povečali, saj nameravajo že 29. novembra ustanoviti tri nove mladinske aktive. Mimo tega bodo ustanovili še aktiv mladih proizvajalcev na rudniku.

Sodijo, da bodo z vsem tem najlepše počastili 40-letnico ustanovitve KPJ. -jak

POMEMBNO POSVETOVANJE V TRBOVLJAH

Te dni je bilo pomembno posvetovanje komisije za delavsko samoupravljanje zbora proizvajalcev občinskega LO Trbovlje, ki se ga je udeležila večina predsednikov DS gospodarskih organizacij.

Na posvetovanju so bile poudarjene glavne naloge komisije, ki naj slone na spremljanju in razvijanju organov samoupravljanja, o pravilni razdelitvi funkcij DS UO in direktorja, o odpravi posameznih pomanjkljivosti v delu, in podobno.

Navzoči so pozdravili poživitev dela komisije, ki se od izvolitve zbora proizvajalcev še ni sešla in je bila poudarjena nujna pomoč komisije in zbora proizvajalcev vsem delavskim svetom.

O konkretnih nalogah in načinu spremljanja dela DS in UO bo še podrobneje razpravljal zbor proizvajalcev na prvi prihodnji seji, vendar je bil sprožen predlog, da bi člani zbora proizvajalcev redno obiskovali zasedanja DS in se zanimali za probleme v podjetjih. Komisija bi taka vprašanja analizirala in zboru predlagala, naj o njih razpravlja, nato pa bi delavski sveti dobili navodila, kako naj se delo v nadalje razvija.

Komisija naj bi ob posameznih ugotovitvah tudi predlagala spremembo določenih zakonskih predpisov, ki ovirajo delo organov samoupravljanja, predvsem glede rokov za izdelavo periodičnih obračunov, pri čemer se je spričo kratko odmerjenega roka težko predhodno posvetovati z delovnim kolektivom glede razdelitve dobička na sklade in podobno.

Pozdraviti je treba nasploh večjo skrb LO, da bi poživil delo vseh svojih organov, svetov, komisij, itd., da bi se družbeno upravljanje v LO razširilo in nadalje razvijalo. T.

Proslava 29. novembra v Jevnici

Ob proslavi 29. novembra v Jevnici bodo slovesno sprejeli učence — cicibane v pionirsko organizacijo. Pionirji bodo ob tej priliki zapeli več pesmi in tudi recitrali. Odrasli člani KUD Jevnica pa bodo tedaj uprizorili gledališko igrico, primerno za ta praznik.

V VSEM ZASAVJU BODO SLOVESNO PRAZNOVALI 29. NOVEMBER

Letos hočejo v Zasavju še posebno slovesno počastili 29. november, dan republike. Po vseh občinah ustanavljajo posebne pripravljalne odbore, ki bodo skupno z množičnimi organizacijami, društvi in drugimi institucijami storili vse, da bo dobil 29. november slavnostno obeležje.

15. leto poteka od ustanovitve nove Jugoslavije, zato je prav, da ta nad vse pomemben jubilej še prav posebej slavnostno pričakamo in dostojno počastimo. Kolikor nam je znano, bodo o pomenu ustanovitve Nove Jugoslavije in silnih uspehih, ki smo jih dosegli v tem času, govorili tudi po šolah. Hkrati pa bodo pripravili slavnostne akademije in druge slovesnosti.

V Zagorju bo osrednjo slovesnost pripravila »Svoboda« v domu TVD »Partizan«, v Hrastniku bodo proslave v vseh treh »Svobodah« pa tudi po vaseh bodo vaška društva skupno z organizacijami SZDL pripravila slavnostne akademije. Tudi v Trbovljah, Radečah in drugih zasavskih občinah bodo v teh dneh sprejeli bogate programe praznovanja, na katerih bodo med drugim govorili o prehojeni poti Nove Jugoslavije.

Praznovanje v Pečicah

Pečice so majhna hribovska vasica, malokomu poznana. Ločena je od prometnega ožilja, zato le redkokdaj zaide tujec v njo. Lepa in privlačna pa je posebno v jesenskem času, ko po goricah zapojo klopotci in zori sladko grozdje.

Dne 25. oktobra je bil za nas Pečičane velik praznik, ki nam bo ostal v lepem spominu. Proslavili smo odkritje spominske plošče padlim junakom NOV in otvoritev vodovoda. Slovesnosti so prisostvovali gostje iz Brežic in domačini. Slovesnost je odprl predsednik občine tov. Kolenc. Odkril je tudi spominsko ploščo ,na katero sta tovariša iz Brežic položila venec. Pesmi in deklamacije iz mladih otroških grl so oživele spomin na junake, ki jih je žrtvovala ta vasica.

Zadovoljni smo se razhajali, saj je bil ta dan dokaz, da tudi najmanjše vasice niso pozabljene. Vodovod in spominska plošča bosta to dokazovala še poznim rodovom. K.

Volitve zadružnih svetov v Zasavju

Ali je vse pripravljeno?

V Spodnjem Posavju so sicer že volili zadružne svete, v Trbovljah, Zagorju in drugod pa bodo zadružniki opravili to dolžnost pojutrišnjim. Volilni rezultati kažejo, da so se najbolj pripravili v senovski občini, saj je volilo nad 95 odstotkov volilnih upravičencev. Nekoliko slabše so se odrezali v Brežicah, kjer znaša udeležba 91.9%, v Vidmu-Krškem, kjer je volilo 85.8%, in najslabše v Sevnici, kjer je prišlo volit le 87.2% vseh upravičencev.

Po prvih pripravah sodeč, lahko tudi v Zgornjem Zasavju pričakujemo dobro volilno udeležbo. Upravna vodstva kmetijskih zadrug so našla potrebne stike z vaškimi organizacijami Socialistične zveze. Predvolilni sestanki so bili lepo obiskani, posebno pa se je izkazala kmečka mladina, saj je, kot nam znano, kar dobro pomagala pri organizaciji sestankov, posvetovanj in razgovorov o pomenu novih organov samoupravljanja v zadružnih organizacijah. Vendar se je na marsikaterih sestankih pokazalo, da zadružnikom še ni dovolj pojasnjena vloga zadružnih svetov, zato sodimo, da z izvolitvijo teh organov ne bi smeli prenehati s pojasnjevanjem vloge zadružnih svetov.

Tudi tehnične priprave so bile na splošno zadovoljivo opravljene. Vsepovsod so se odločili za več volišč, kot so jih skraja nameravali odpreti. To je zelo važno, kajti slabo vreme vpliva na marsikaterega volivca. Pri samih volitvah bo pomagala zadružna mladina, to pa je menda zagotovilo, da bodo volitve dobro izvedene.

Kot je videti, bodo izvoljeni v nove zadružne svete ljudje različne starosti, vsepovsod tam pa, kjer so se zavzeli za izvolitev žena v te organe, lahko pričakujemo, da bodo v organih samoupravljanja odločale tudi žene zadružnice. (v)

Hrastniški rudarji so izvolili svoj obratni delavski svet

13. t. m. so hrastniški rudarji izvolili 26-članski delavski svet, torej organ, ki bo začel urejevati najrazličnejše obratne zadeve, in če bo dobil vsa potrebna pooblastila za svoje delo, lahko v veliki meri pomagal centralnemu delavskemu svetu trboveljsko-hrastniškega rudnika upravljati podjetje.

Za izvolitev svojega obratnega delavskega sveta je bilo med hrastniškimi rudarji veliko zanimanje, predvsem zaradi tega, ker so jim kar dobro pojasnili pomen in vlogo tega samoupravnega organa.

Čeprav za zdaj obratni delavski svet še ni dobil vseh potrebnih pravic za svoje delo, zlasti za reševanje določenih zadev na obratu, bo vendarle bližnja prihodnost kaj kmalu pokazala upravičenost obstoja tega organa. Kolikor bo organ resno strnil svoje delo in reševal najvažnejša proizvodna in druga vprašanja, bo njegovo delo — če se ne bo spuščal v drobnjakarstvo — pomembno ne le za obrat, marveč za celotno podjetje. ((v)

Razveseljivo: 83 mladincev iz Zagorja je gradilo avto cesto

Z območja občinskega ljudskega odbora v Zagorju ob Savi je sodelovalo pri gradnji avtomobilske ceste Ljubljana—Zagreb 83 mladincev in mladink. Meseca junija in julija t. l. je delala na tej avto cesti tudi MDB pokojnega zagorskega narodnega heroja Toneta Okrogarja-Nestla, ki se je vrnila z dela 7-krat udarna in dvakrat posebej pohvaljena. S tako visokim priznanjem se ne ponaša nobena slovenska mladinska delovna brigada.

Razumljivo je, da je zaradi precejšnjega pomanjkanja delovnih moči v samem zagorskem kraju ni odšlo na to pomembno delovno akcijo še več brigadirjev in brigadirk. Vse pa kaže, da bo število mobilizirane mladine za nadaljnjo gradnjo te jugoslovanske prometne transverzale prihodnje leto še večje. Na sestankih sekretariatov aktivov LMS in na letnih konferencah aktivov Ljudske mladine namreč že sedaj razpravljajo o nalogah v zvezi z mobilizacijo mladine za dela v prihodnjem letu. Kljub vsem pomanjkljivostim, ki so se pojavile pri mobiliziranju mladine v letošnjem letu, pa je 83 brigadirjev in brigadirk, ki so sodelovali pri gradnji avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti, za zagorsko občino zadovoljivo in razveseljivo. (ma)

Lokacija za novo šolo v Zagorju odobrena

V našem listu smo že poročali, da je bil imenovan gradbeni odbor za gradnjo nove osnovne šole v Zagorju ob Savi. Njegova naloga je bila med drugim določitev lokacije za novo šolo. V četrtek, 13. novembra, je bil ponoven lokacijski ogled in odobren prostor za graditev nove šole. Nova osnovna šola v Zagorju se bo gradila nad stadionom športnega društva »Proletarec« oziroma pod Cesto 9. avgusta.

Teren je prav primeren za šolo. Istočasno z novo osnovno šolo pa bo na tem prostoru po načrtu nastajal tudi šolski center, saj bodo tamkaj gradili še glasbeno in gospodinjsko šolo. Naj omenimo, da prostori, kjer sta sedaj omenjeni šoli, ne ustrezajo več svojemu namenu in je zato tudi graditev teh šol potrebna.

Fotoreporter

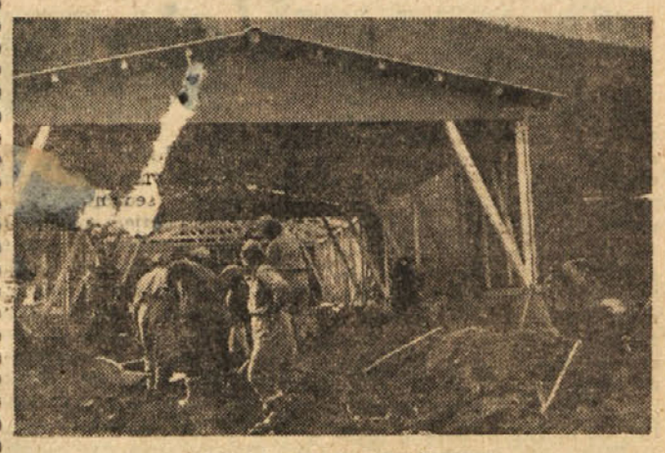

TAKO JE BILO V ZAČETKU

Avtomobilska cesta Ljubljana—Zagreb je dograjena. Prihodnjo pomlad se bodo mladinske delovne brigade preselile na cesto Beograd—Niš. Naš fotoreporter pa je imel v svojem bogatem arhivu še tale posnetek, ki kaže brigadirje zasavske brigade ob začetku del na avtomobilski cesti.

SPET SE BO OGLASILA PIONIRSKA PESEM

Ob 15-letnici rojstva nove Jugoslavije bodo po vsem Zasavju številne prireditve, na katerih bodo sodelovali tudi naši pionirji, ki bodo hkrati praznovali 16-letnico svoje organizacije.

SLOVESNOST V PEČICAH

V Pečicah v občini Brežice so pred tedni imeli lepo slovesnost. Odkrili so spominsko ploščo borcem in izročili svojemu namenu vodovod. Spominsko ploščo je odkril predsednik brežiške občine tov. Ivan Kolenc.

O AKTUALNIH PROBLEMIH PREMALO RAZPRAVE

Člani sindikalnega odbora na jamskem obratu rudnika Trbovlje so pred dnevi polagali obračun svojega dela. V poročilu in pičli razpravi so bili obdelani naslednji problemi: ustanovitev obratnih DS ne bi smela biti ovirano in bi morala sindikalna organizacija vložiti več truda, da bi svojim članom pojasnila pomen in namen teh svetov in potrebo po večjem uveljavljanju samoupravljanja s pritegnitvijo večjega števila delavcev v te organe. Nadalje so na tem občnem zboru načeli vprašanje dodelitve delovnih oblek, o čemer je DS že večkrat razpravljal, da bi višji sindikalni organi storili vse potrebno, da se čimprej sprejmejo ustrezni zakonski predpisi, ki bodo določili, kateri rudarski delavci so upravičeni dobivati delovne obleke. Razpravljali so tudi o samopomoči rudarjem, problemih proizvodnje, neopravičenih izostankih od dela, o reorganizaciji letnih dopustov v letu 1959.

Pogrešali pa smo več razprav med delavci, člani sindikata, kar bi dalo vsekakor več poudarka načetim problemom. T.

Občinski ljudski odbor v Vidmu-Krškem je razpravljal o delu podjetij

Vsi pogoji za izpolnitev plana

Občinski ljudski odbor Videm-Krško je pregledal zaključne račune kedemindvaisetih podjetij, ki delujejo na območju občine in ugotovil, da so v skoraj vseh primerih v letu 1957 dobro delala. Na podlagi ugotovitev je ljudski odbor sprejel sklep, da zaradi neaktivnega dela likvidirajo Krajevno gostinsko Leskovec. To podjetje ni bilo rentabilno, niti nima možnosti za nadaljnji obstoj, ker ustvarja premalo prometa in zato izkazuje vsako leto manjše ali večje izgube.

Neaktivna je bila tudi Obrtna šiviljska delavnica »Moda«, Videm-Krško, ki je pričela poslovati s 1. 10. 1957. V razpravi so ugotovili, da je nujno, da to podjetje ostane. Vsekakor se bo moral kolektiv bolj zavzeti. Delavnica bo morala pridobiti ravna kofekcijska dela poleg izdelav po meri. Bolj se bo morala prizadevati za kvaliteto in produktivnost storjenega dela, če nočejo, da bo njihov obstoj resno ogrožen. V delavnici bodo morali pravilno kalkulirati in normirati svoje storitve. Opustiti bodo morali zmotno mišljenje, da je njen obstoj zagotovljen le, če bodo imeli dovolj dela, ob tem pa ne dosegali norme.

V Tovarni celuloze in papirja »Djuro Salaj« so povečali celotni dohodek v letu 1957 za 10,6 odst. Podjetje je dalo v tem letu družbeni skupnosti razen večje proizvodnje več sredstev za proračun in sklade, kot je bilo predvideno v družbenem planu. Razen tega pa je imel delovni kolektiv višje osebne dohodke, sredstva za prosto razpolaganje podjetja pa so se povečala za 5 milijonov dinarjev. Podjetje je doseglo pomembne rezultate in ugoden finančni uspeh, ki presega povprečje iz prejšnjih let.

Čisti dohodek pri »Elektro«, Videm-Krško, je bil presežen za 130 odst. in to zaradi povišanja cen električne energije in zaradi povečanja elektrifikacijskih del na podeželju.

Splošna obrtna kovinarska zadruga je povečala čisti dohodek za 147 odstotkov.

V splošni obrtni kovinarski zadrugi je bilo v začetku 1957. leta zaposlenih le 65 oseb, na koncu leta 100, medtem ko jih sedaj zaposluje že okrog 180. V preteklem letu je bila proizvodnja dosežena s 198 odst., čisti dohodek pa 247 odst. Da so dosegli tako lepe rezultate, je v veliki meri zasluga vseh članov delovnega kolektiva, ki skrbijo za čimvečji uspeh podjetja. Hkrati pa so dobro založeni z naročili, aksimalno izkoriščajo strojni park, si prizadevajo za čimboljšo organizacijo proizvodnje in vsega dela v podjetju. V preteklem letu so pričeli graditi nove delavniške hale v vrednosti 19 in pol milijonov dinarjev. Kupili so tudi stroje in opremo ter kamione, zgradili garažo in transformatorsko postajo. Od svoje ustanovitve do konca leta 1957 so dosegli lep napredek v razvoju, osvojili nove izdelke itd.

Tudi Gradbeno podjetje »Sava« je razširilo svojo proizvodno dejavnost in to na izdelovanje cementnih cevi, teracerstvo, izkoriščanje in pripravljanje gramoza za svoje potrebe in prodajo, prevozništvo s tovornimi avtomobili ter mizarstvo. Kljub pomanjkanju tehničnega in delovodskega kadra in strokovne delovne sile je podjetje doseglo plan proizvodnje s 152 odst. V storilnosti na enega delavca je odpadlo 540.000 gradbenih del ali 712.000 dinarjev na gradbena in obrtna dela. Podjetje je vsa gradbena dela izvajalo kvalitetno in solidno, kar je razvidno iz posameznih kalavdacijskih zapisnikov. Podjetje ima slabo mehanizacijo, kar je vplivalo na zmanjšanje dohodka, toda kljub temu je čisti dohodek v letu 1957 prekoračilo.

V Tovarni čokolade in likerjev »Imperial« so prekoračili proizvodnjo kakavnih izdelkov za 73 odst. kljub temu, da ima tovarna star strojni park, tesne prostore, tako da je delo v proizvodnji zelo otežkočeno. Zato je delavski svet prišel do zaključka, da morajo razširiti in rekonstruirati tovarno. Tudi realizacija proizvodov je bila po planu presežena za 59, dobiček pa za 131 odstotkov. -š

Povečanje proizvodnje, zaposlenosti in standarda

osnovne značilnosti predloga družbenega načrta za 1959. leto

Pred kratkim je Zvezni izvršni svet obravnaval in sprejel predlog zveznega družbenega plana za leto 1959. Ta predlog bo sedaj predložen zvezni Ljudski skupščini, ki ga bo verjetno obravnavala še ta mesec. Tako moremo pričakovati, da bo plan za prihodnje leto najkasneje sprejet v decembru.

Že sam površen pregled planskih postavk odkriva njegove glavne značilnosti. Te se opazijo najprej v tem, da je predlog napravljen v skladu s perspektivnim razvojem gospodarstva v razdobju od leta 1957 do 1961, nato pa v nadaljnjem znatnem povečanju proizvodnje, zaposlenosti in produktivnosti, znatnem zmanjšanju plačilnega primanjkljaja, usmeritvi investicij na izgradnjo in dovršitev osnovnih objektov petletnega plana in povečanju življenjskega standarda delovnih ljudi.

Predlog plana predvideva porast narodnega dohodka za 11,7%, povečanje proizvodnje v industriji za 11%, v kmetijstvu pa za 20,7%.

Največje povečanje proizvodnje se v predlogu plana pričakuje v kmetijstvu. To je tudi razumljivo. Prihodnje leto je potrebno, da pridejo krepkeje do izraza velike investicije v kmetijstvo, posebno v zadnjih dveh letih. Te investicije naj samo to leto znašajo okrog 70 milijard dinarjev. Te so razen ostalega že v letošnji jesenski setvi omogočile uporabo preko 30.000 traktorjev (leta 1939 je bilo v Jugoslaviji vsega 2500 traktorjev), 1,6 milijona ton umetnih gnojil, da na 900.000 hektarih zemlje uporabimo sodobno agrotehniko itd. Investicije v kmetijstvo bodo prihodnje leto porastle na 83 milijard dinarjev.

Predlog plana za prihodnje leto pa predvideva nadaljnjo zaposlitev 125.000 novih delavcev, prav tako povečanje storilnosti dela v industriji in rudarstvu za 6,5%. Povečanje števila zaposlenih in povečanje storilnosti sta tesno povezana. Namreč, dotok velikega števila delavcev z vasi v industrijo v določeni meri zavira povečanje storilnosti dela v nekmetijskih področjih našega gospodarstva. In to je bil eden izmed glavnih razlogov, da smo šli na manjše število novozaposlenih v primerjavi z lanskim in letošnjimi etom. Lansko leto smo zaposlili 170.000 novih delavcev, a letos 180.000, kar je visoko nad povprečkom predvidenega petletnega plana.

Po predlogu plana za leto 1959 bo izvoz porastel za 13,4% v primeri z letošnjim letom, medtem ko se bo uvoz povečal za 9%, in to v glavnem uvoz poljedelskih strojev in umetnih gnojil.

Kar zadeva insticije za osnovna sredstva, ki znašajo 566 milijard dinarjev, bodo te že letos dosegle določen porast in so v glavnem namenjene za dovršitev započetih in izgradnjo nekaterih novih objektov. V strukturi investicij so očitne velike vsote, predvidene v negospodarske namene — 120 milijard, v kmetijstvo 83 milijard, v promet 96 milijard in v trgovino in gostinstvo 30 milijard. Tu je treba še dodati, da je za bodočo investicijsko politiko posebnega pomena združitev in usmerjanje decentraliziranih sredstev, ki so velika, a se zelo pogosto uporabljajo neracionalno in s stališča splošnih interesov nesmotrno, brez pravega gospodarskega kriterija in opravičila. Zato bo koncentracija decentraliziranih sredstev, ki dosegajo okoli 300 milijonov dinarjev, pomemben predmet razprav gospodarskih činiteljev. Kot nekaj novega se pričakuje podrobno proučevanje gospodarske zaostalosti okrajev in možnost njihovega napredka ne glede na to, v kateri republiki so.

Končno posveča predlog družbenega plana veliko skrb porastu osebne potrošnje in življenjskega standarda delavcev in uslužbencev v 1959. letu. Predvideno je povečanje osebne potrošnje za 6,2% oziroma 5% na prebivalca, a za toliko je potrebno, da se poveča tudi realna mesečna plača zaposlenih. Za izgradnje na področju družbenega standarda je predvidena velika vsota 110 milijard dinarjev, od tega samo za stanovanjske izgradnje 66 milijard. S planskimi instrumenti se je, kolikor je to bilo mogoče, zagotovila ostvaritev tega povečanja osebne potrošnje, detajlneje so planirane množine blaga za široko potrošnjo itd. Vendar pa je osebna potrošnja v prihodnjem kakor tudi v letošnjem letu odvisna od mnogih subjektivnih činiteljev. Zato bo porast osebne potrošnje v veliki meri odvisen tudi od samih komun in njihovih ljudskih odborov, od organizacij, ki se ukvarjajo s preskrbo, od proizvodnih delovnih kolektivov in njihovih samoupravnih organov.

Tudi na to je treba misliti že sedaj, na samem začetku javne diskusije o predlogu družbenega plana za prihodnje leto.

Dragan Vukobratović

Naši gozdarji v boju proti kostanjevemu raku v Zasavju

SKUPINA STROKOVNJAKOV, KI JE PREGLEDALA GOZDOVE MED JANČAMI IN LITIJO, JE NAŠLA TU ŠE ZDRAVA KOSTANJEVA DREVESA — ČLAN EKIPE TOV. MEGUŠAR PRIPOVEDUJE BRALCEM ZASAVSKEGA TEDNIKA O VTISIH S PREGLEDA GOZDOV — KITAJSKI KOSTANJ UVAJAJO TUDI V DRŽAVNIH GOZDOVIH

V poslednjih časih povzroča kostanjev rak mnogo skrbi lastnikom gozdov, a tudi gozdarskim strokovnjakom. Ta zelo nevarna gozdna bolezen je doslej napadla užitni kostanj že v kakih 20.000 ha kostanjevih gozdov v naši republiki. Bolezen se je sprva pojavila v našem Primorju, nato pa je prešla še v gozdove okrog Ljubljane, tako na Rožnik in Golovec, opazili pa so jo tudi že na kostanjih v našem Zasavju, predvsem v okolici Radeč in na Topolovcu pri Sevnici. Kakega posebnega zaščitnega sredstva proti kostanjevemu raku doslej še niso našli. Še najbolj pomaga sekira, s katero odstranimo okužena drevesa zato, da obvarujemo še preostale zdrave kostanje.

Razveseljiv uspeh ogledne ekskurzije

Iz razgovora s šefom litijske gozdarske poslovne zveze tovarišem Megušarjem smo zvedeli nekatere podrobnosti o uspehu strokovne komisije, ki si je ogledala kostanjeve gozdove na ozemlju litijske občine. Zanimivo je, da raste užitni gozdni kostanj najlepše v gozdovih našega Zasavja. Prav naša zemlja in naše podnebje ugajata užitnemu kostanju najbolj. Gozdovi pa so važen gospodarski činitelj v litijski občini saj je od celokupne površine komune 23.000 ha več kakor polovica gozdov in kostanj je med glavnimi drevesi. Kostanj je pomemben zaradi obilnega koristnega sadeža. — Kostanjev les pa potrebuje tudi naša industrija zaradi tanina, ki ga vsebuje kostanjev les.

V četrtek, 6. novembra, je začela komisija gozdarskih strokovnjakov — pretežni del je bil iz Ljubljane — s pregledom zasavskih gozdov pri Jevnici. Napotila se je v gozdne revirje na Malo dolgo nogo pod Jančami, nato pa je prešla na ozemlje vasi Golišče in na Kresniški vrh. — Celodnevno ekskurzijo pa je ta skupina končala v Kresnicah. Komisija je imela s seboj mikroskop in še druge tehnične pripomočke.

—In kakšen je bil uspeh teh pregledov? — smo vprašali tovariša Megušarja ob povratku s terena.

— Za zdaj smo s pregledom še kar zadovoljni. Ugotovili smo, da je kostanj v našem Zasavju zelo odporen in nismo našli še nobenega bolnega, niti malce okuženega kostanjevega drevesa na vsej poti od Jevnice do Janč in v okolici Kresnic.

Za okrepitev gozdnih nasadov v Zasavju so začeli saditi prav zadnje čase kitajski kostanj, ki ima to lastnost, da je zelo odporen proti boleznim in škodljivcem, za kostanjevega raka pa je sploh nedotakljiv. — Kitajski kostanj je v znanstvenem svetu znan kot CASTANEA MOLLISSIMA. — Sprva so ga začeli množično uvajati predvsem v ameriških gozdovih, in to zaradi odličnega plodu, lesa pa menda ni najboljšega. Ker je zadnje čase v Ameriki mnogo povpraševanja po kostanju kot sadežu, so ga začeli načrtno gojiti.

Litijska gozdarska poslovna zveza — tako je povedal tovariš Megušar — je v gozdovih, kjer so po večini lastniki zasebniki in merijo njihove gozdne površine okrog 12.000 ha, posadili doslej že **okrog 4000 sadik kitajskega kostanja**, in to v raznih krajih litijske komune. Sadike se lepo razvijajo. S saditvijo kitajskega kostanja bodo v prihodnjem obdobju še nadaljevali, da s tem izboljšajo zasavske gozdne predele z odporno vrsto kostanja.

Odgovornim činiteljem, ki se trudijo v borbi proti kostanjevemu raku in uvajajo novo, odpornejšo vrsto kitajskega kostanja, je treba izreči vso pohvalo.

V Litiji posluje tudi posebna gozdna uprava

Ta ima v oskrbi okrog 2600 hektarov državnih gozdov. V razgovoru z upravnikom litijske gozdne uprave tovarišem Francem Sosičem smo izvedeli, da uvajajo kitajski kostanj tudi v državnih gozdovih našega Zasavja. Do sedaj je litijska gozdna uprava posadila v svojih gozdovih že 3000 dreves kitajskega kostanja. V nekaterih predelih imajo kar posebne plantažne kostanjeve nasade, med drugim na Jančah in na Grmadi, to je v predelu med Kostrevniško dolino in Gabrovko. Prav tako imajo kostanjev plantažni nasad tudi v gozdu Rjavki pri Gabrovki, pa tudi na Stegujku pri Pilu.

Tovariš Sosič nam je ob zaključku razgovora omenil kot plantažni nasad še gozdni predel Klepetija nad Volčjo jamo, v bližini Zavrstnika in Obolnega. Ko bo v naših gozdovih začel roditi kitajski kostanj, bodo potrošniki dobili okusne in sladke plodove, po obsežnosti nekoliko manjše, a zato tem slajše sadove. Novi kitajski kostanj pa je glede sonca zahtevnejši kakor naš domači kostanj. Za dozoritev potrebuje precej vedrih in sončnih dni.

Kostanjev rak je — kakor vidimo, vsestransko razgibal vrste naših gozdarskih strokovnjakov, ki so v službi našega narodnega gospodarstva.

Jože Zupančič

V Zagorju so znižali cene mesa

Zagorski tržni inšpektorat je proučil kalkulacije mestne klavnice in ugotovil, da lahko zniža cene nekaterim vrstam mesa in mesnim izdelkom, kljub temu, da ima podjetje težave s plačilom marž, ki jih plačuje kmetijskim zadrugam in so zadnje čase precej višje kakor pred časom. Tako so v zagorski mestni klavnici znižali ceno govedini od 270 na 260 din, in svinini od 380 na 360 din, ter tirolski salami od 500 na 480 din za kilogram. V ostalem bi v ilustracijo navedli še ostale cene, saj se često dogaja, da potrošniki ne vedo za cene, ali pa jih pozabijo. Tako velja v Zagorju teletina 320 din, sveža slanina 320, prekajena svinina 420, navadna salama 320 in kranjske klobase 500 din kilogram.

Zagorski potrošniki so bili nad znižanjem cen v mestni klavnici prijetno presenečeni. Velja še enkrat poudariti, da je to zasluga zagorskega tržnega inšpektorata.

(ma)

Razgibana razprava o rudarskih problemih

OB OBČNEM ZBORU SINDIKALNEGA PODODBORA OBRATA KOTREDEŽ RUDNIKA ZAGORJE

Razprava je pokazala, da bo treba rešiti še nekatere probleme na tem največjem obratu rudnika Zagorje, predvsem glede nagrajevanja, odnosov in tesnejšega sodelovanja organa delavskega samoupravljanja s sindikalnim članstvom. Rudarji so nekako sproščeno govorili o stvareh, za katere sodijo, da so nepravilne, in se zavzemali za njihovo rešitev. Precej kritike so prinesli na račun zbirokratiziranega načina obračunavanja zaslužkov. Starejši rudarji so pripovedovali, da so vedno lahko sami izračunali, koliko so zaslužili, zdaj pa prvič tega ne zmorejo, ker enostavno ne znajo. Zato tudi toliko reklamacij v obratni računski pisarni. Menili so, naj se izračunavanje zaslužkov čimbolj poenostavi, ker jim bo to omogočilo, da bodo lahko tudi sami izračunali, koliko so zaslužili.

Precej vroča je bila razprava o delovni dobi v rudarstvu. Dogaja se namreč, da starejši rudarji, ki imajo pogoje za upokojitev, nočejo prenehati z delom, malone vsi pa delajo na takih delovnih mestih, kjer ni potrebno toliko truda in moči. Namreč: na občnem zboru so se rudarji zavzemali za to, naj bi na lažja delovna mesta prišli mlajši rudarji, ki so bolni ali manj fizično odporni, na drugi strani pa so sodili, da je zakonodajalec končno spoznal, da vsak tisti, ki dela 25 let pri težkih jamskih delih, zasluži pokoj.

Govorili so tudi o medsebojnih odnosih, ki še niso taki, kot bi morali biti, kar pa kajpada povzroča različna trenja med rudarji. Prav tako so bili mnenja, naj bi se obveščanje o sprejetih odločitvah in ukrepih na zasedanjih delavskega sveta izboljšalo, kajti potem ne bo nihče za oglom kritiziral, kot je to še danes primer.

Zanimivo pa je tudi, da so rudarji spoznali, da nosijo del krivde tudi sami. Med letom je namreč bilo kar šest obratnih konferenc, ki bi lahko postale tribuna medsebojnih stikov, žal pa so bile te konference zelo slabo obiskane in še na teh posamezni člani delavskega sveta ali upravnega odbora niso poročali o svojem delu. To pomeni, da se bo moral sindikalni pododbor resneje zavzeti za dobro udeležbo na obratnih konferencah, člani delavskega sveta pa se bodo morali pripraviti za te konference, in logično, jasno in preprosto poročati o svojem delu kakor tudi o vseh sklepih samoupravnega organa.

Zanimivo je, da so dosti razpravljali tudi o komunalnih problemih. O tem je govorilo že poročilo predsednika pododbora, iz razprave pa so vsi rudarji spoznali, kaj in kolikšne so še potrebe v Zagorju za ureditev tega ali onega resnejšega komunalnega problema. Zavoljo tega so se zavzemali za tesnejše sodelovanje z občinskimi organi. Minuli občni zbor tega obrata kaže, da so se začeli rudarji resneje zanimati za probleme kolektiva kot komune. To pa naj bo napotilo novemu izbranemu vodstvu pododbora, kako in kaj naj začne delati v bodoče. (v)

BENEŠKI FANTJE V BREŽICAH

V Brežicah so pred kratkim gostovali Beneški fantje in zapeli svoje pesmi. Kakor smo izvedeli, so bili vsi poslušalci s to prireditvijo zelo zadovoljni, kajti takega ploskanja v Brežicah že dolgo ni bilo.

Prisilna uprava v Krojaško-šiviljski delavnici v Zagorju

Zaradi slabega gospodarjenja

V Krojaško-šiviljski delavnici v Zagorju že delj časa ni šlo tako, kot bi moralo iti. Pogosto menjavanje knjigovodskega kadra, predvsem pa slaba organizacija dela, sta povzročili, da je podjetje zašlo v težak finančni položaj. Do 30. septembra letos je podjetje doseglo 1,388.777 din dohodkov, izdatki pa so znašali 1,496.382 din z že upoštevanimi zmanjšanimi družbenimi obveznostmi.

Vse to je napotilo občinski ljudski odbor, da je izvedel prisilno upravo in razpustil organ delavskega samoupravljanja. Resda gospodarska škoda za zdaj še ni velika, povsem jasno pa je, da bi z nadaljevanjem slabega gospodarjenja podjetje zašlo še v težji položaj. Če bi v podjetju znali prisluhniti potrebam potrošnikov, če bi vpeljali dobro organizacijo dela, bi prav gotovo ne prišlo do prisilne uprave. Vprašanje je, kaj je storil celoten kolektiv za izboljšanje poslovanja, kajti če bi iskal vse možnosti in prilike za nemoteno delo, bi podjetje postalo lahko ne le rentabilno, marveč konkurenčno vsem ostalim krojaškim delavnicam v Zagorju.

Vse to nas opozarja, da je treba socialistični obrti posvečati večjo pozornost, posebno pa usposobiti kolektive, da bodo kos svojim nalogam, ne pa pustiti stvari iti vnemar.

Občinski ljudski odbor je celo skušal pomagati podjetju z znižanjem družbenih dajatev, toda videti je, da tudi to ni pomagalo. (v)

NAŠ KOMENTAR

Argentina in njen petrolej

Najprej so iz Argentine sporočili, da so delavci na naftnih poljih začeli stavkati, potlej so poročali o obsednem stanju, ki ga je proglasila vlada, o aretacijah in o demonstracijah, in končno o prevratniških težnjah podpredsednika Gomeza in o njegovem odstopu. V ozadju vseh teh nemirov, stavk in demonstracij je gospodarska kriza, še posebno pa — petrolej.

Dr. Arturo Frondizi je predsednik Argentine nekako osem mesecev. V tem času se je spopadel s številnimi težavami, ki izvirajo iz nemirne argentinske preteklosti, največ preglavic pa mu povzroča gospodarstvo, ki je bilo že tedaj, ko je postal predsednik, tako temeljito zrahljano, da posledic ukrepov za njegovo stabilizacijo res še ni moč čutiti. Dejstvo je tudi, da Frondizi ni zajezil inflacije, kot je pred volitvami obljubljal, nasprotno — pesos je v času njegove vladavine izgubil polovico svoje vrednosti.

V sklopu te gospodarske krize ima problem nafte posebno in zelo pomembno mesto. Znano je, da se v Argentini že več let bije boj za ohranitev podružabljenega podjetja za izkoriščanje nafte. S tem bojem je tesno povezana tudi Frondizijeva politična preteklost, saj se je vedno zavzemal za nacionalizacijo nafte in drugih pomembnih industrijskih vej. Ob prihodu na oblast pa se je znašel pred tolikšnimi težavami, da se je zatekel h kompromisu s tujim kapitalom. Medtem pa so njegovi pristaši čakali, da bo začel izpolnjevati svoj volilni program, v katerem je precej naprednih stremljenj in obljub, da se bo zavzemal za povsem neodvisno notranjo in zunanjo politiko Argentine.

V Argentini je kakih 500 milijonov ton zalog nafte. Po zakonu ima pravico do izkoriščanja te nafte le državno petrolejsko podjetje, ki je načrpa kakih 6 milijonov ton na leto. Toda argentinsko gospodarstvo potrebuje letno 12 milijonov ton nafte. Državno podjetje je ne more načrpati več, ker nima dovolj strojev, strokovnjakov in kapitala. Za uvoz nafte pa plača država 350 milijonov dolarjev letno in to je tudi ves njen zunanjetrgovinski primanjkljaj. Ker kupuje nafto, ne more kupiti drugega nujno potrebnega blaga, predvsem blaga za široko potrošnjo.

Če beremo knjige in govore argentinskega predsednika, njegove ekonomske študije, lahko kmalu ugotovimo, da Frondizi ni človek, ki bi izdajal svoja načela, svoj končni cilj. Nikakor pa ni skregan z realnostjo. Pozna probleme in jih skuša reševati s sredstvi, s katerimi razpolaga, in če ne gre drugače, tudi s kompromisi. Takšna pota pa vedno niso simpatična vsem njihovim pristašem, da o njegovih nasprotnikih, njihovi politiki, intrigah in akcijah sploh ne govorimo.

Letošnje poletje je na primer Frondizi sklenil s tujimi družbami (zlasti ameriškimi) nekaj pogodb o izkoriščanju nafte, s Sovjetsko zvezo pa je sklenil sporazum o kreditu 400 milijonov rubljev za nakup vrtalnih strojev in drugih naprav, potrebnih za razvoj petrolejske industrije. To je povzročilo hudo kri v taboru njegovih nasprotnikov, pa tudi omajano zaupanje dela njegovih pristašev. Opozicija je odločno izjavila, da Frondizijevi sporazumi s tujimi družbami pomenijo kršitev ustave in da bi o tej »denacionalizaciji« moral razpravljati Kongres. Vendar (kot je razvidno iz sporazumov) ne gre za denacionalizacijo, temveč za koncesije, ki naj omogočijo hitrejši razvoj petrolejske industrije. Če bi Argentina načrpala toliko nafte, kolikor je potrebuje, bi odpravila zunanjetrgovinski primanjkljaj in s tem veliko storila za stabilizacijo svojega gospodarstva. Težko je reči, če so koncesije res edini ukrep, ki je preostal Frondiziju, dejstvo pa je, da vse politične stranke skušajo čimbolj izkoristiti sedanje nezadovoljstvo in negotovost v deželi, in če rečemo vse stranke, potem tudi res mislimo vse — od komunistov, socialistov, peronistov in Balbinovih radikalov do liberalov, konservativcev in skrajnih desničarskih političnih skupin. Izbruhnili so nemiri, delavci na naftnih poljih, med katerimi imajo peronisti še precej pristašev, so začeli stavkati, v mestih so ljudje demonstrirali, množili so se spopadi s policijo. Frondizi je 10. oktobra ostro obsodil dejavnost opozicije, zlasti peronistov, ki so po njegovih besedah vodili stavke zato, da bi ustvarili v deželi zmedo, da bi jo izkoristili za svoje »mračne cilje«. Sindikati pa so odgovorili, da ne gre samo za protest proti koncesijam, temveč za protest proti splošnim razmeram v deželi, ki silijo delavce še globlje v bedo. Istega dne je Frondizi proglasil obsedno stanje.

Vse to je sprožilo tudi nesoglasja v vladi. Odstopili so nekateri visoki vladni funkcionarji. Dne 13. novembra so odkrili zaroto, v kateri je sodeloval (tako vsaj trdi notranji minister) tudi podpredsednik Gomez, eden prvakov stranke Frondizijevih radikalov. Gomez je sprva zanikal, da bi sodeloval v zaroti, potlej pa je — po ogorčenih demonstracijah in političnih spopadih — odstopil. Toda s tem problem nikakor ni rešen. Položaj je še zelo negotov in napet. Frondizija čaka še veliko težavnega dela, predvsem pa bo moral utrditi svoje pozicije in svoj ugled v argentinski javnosti, kajti brez podpore ljudstva prav gotovo ne bo mogel izpolniti svojih volilnih obljub

V delovnem vzdušju minevajo zadnje ure na avtomobilski cesti. Kmalu bo praznik...

Izpodrezana zavist

Novinar je lahko dolgo vrsto let srečeval med svojimi zapiski o sevniških senčnih stvareh tegobe in dvome o skorajšnjem izboljšanju zdravniške službe na njihovem področju. Ne, to ni bila nikakršna lokalpatriotistična napihnjenost, ampak le stvaren odsev resničnega stanja, ki je postajalo čedalje bolj kritično. Vsekakor je treba odkrito priznati, da je dvoje zdravnikov in dentist za tolikšno število ljudi, kolikor jih ima Sevnica in njeno zaledje, zares premalo. Če pa k temu dodamo še razne njihove terenske službe, potem smo v skrajni zadregi.

Letos je zato toliko prijetneje odjeknila novica o dveh novih zdravnikih splošne prakse in prvem stomatologu v zgodovini Sevnice, in ob njej že prve napovedi o začetkih zdravstvene preventive, ki je doslej — razumljivo — ni bilo moč postaviti na noge, o zimskih zdravstvenih predavanjih po vaseh, o rednem delu zdravstvene posvetovalnice za matere in otroke, nasploh o boljših pogojih zdravljenja v sevniški občini.

Seveda so se tega najbolj razveselili občani sami, ki so bili z nastavitvijo novih zdravnikov odrešeni prekomernih čakanj po ambulantni čakalnici, prve uspehe pa so zaznamovala že tudi podjetja, kjer je boljša zdravstvena služba pozitivno odjeknila tudi v zmanjševanju bolniškega staleža njihovih delavcev.

V Sevnici se je stanje tako rekoč čez noč spremenilo. Zdravstveni problem se je umaknil drugim, novim.

Toliko bolj pa je zato pred tedni odjeknil, nenaden odhod stomatologa iz Sevnice in končno še odpoved obeh novodošlih zdravnikov.

Zakaj? si je zastavil vprašanje povprečen Sevničan, pa tudi ljudski odbor in zlasti njegov svet za zdravstvo.

Ugotovili so, da odnosi v Zdravstvenem domu še daleč niso najboljši. Izrazito je stopala v ospredje zaverovanost upravnika Zdravstvenega doma in dentista vase in bojazen za prestiž. Od tu intrige, ki so končno rodile zlom mladih — z odpovedjo delovnih mest.

V Sevnici so ob tem v svojem zdravstvenem domu ugotovili še nekaj drugih nepravilnosti. Sestanki UO so bili prava redkost, slabo pripravljeni, upravnik skoro ni poročal o delu, manjkali so strokovni sestanki itd.

O novonastalem položaju v sevniškem zdravstvu je najprej razpravljal občinski zbor proizvajalcev, ki je dal vsa pooblastila občinskemu svetu za zdravstvo. Ta je menil, da se stanje v sevniškem zdravstvenem domu lahko izboljša le s pretrganjem stare prakse, ki ji je bil glavni moto — očuvanje osebnih bonitet sedanjega upravnika in dentista. Občinskemu ljudskemu odboru je kot prvi korak v tej smeri predlagal razrešnico sedanjega upravnika in odpoved službe sedanjemu dentistu.

Občinski ljudski odbor je predlog sprejel.

Sevničani sicer sodijo, da je ta sklep prepozen, ker so ga pričakovali že prej. Prav gotovo imajo prav. Občinski ljudski odbor bi brškone lahko problem pred časom laže in ugodneje rešil, zlasti pa bi bile razmere v sevniškem zdravstvu danes že na čistem. Več pa bi lahko prej storil tudi sam upravni odbor zdravstvenega doma.

Vendar vse skupaj tudi zdaj še ni prepozno. Upajo, da bodo z ureditvijo stanja le obdržali oba zdravnika, ki sta se priljubila in pokazala mnogo volje do dela, obvarovali se bodo podobnih nevšečnosti za bodoče.

Ljudskemu odboru in vsem ostalim pa je primer opozorilo na nenehno budnost v poslovanju posameznih ustanov, kjer se ob nesposobnem družbenem organu zlahka zarode nezdrave kali.

Problem, ki ga premalo načenjamo

Roke za vse

SREČUJEM GA. VEDNO OB ISTI URI IN NA ISTI POTI. V MODRI DELOVNI OBLEKI, POMAZAN Z OLJEM HITI, DA BI SE PREVEČ NE ZAMUDIL, S TORBO V ROKI, IZ TRGOVINE IN GOSTILNE, NAZAJ NA SVOJE DELOVNO MESTO. VAJENEC JE, ZA STAREJŠE OKOLI SEBE TUDI KURIR.

Tudi ta je vajenec. Menda bo čez dve leti stopil pred izpitno komisijo. Postal bo pravi mizar. Samostojen. Osem ur bo preživel v delavnici ob skobelniku in žagi. Zdaj je mojstru že hišni delavec; nacepi drva za dom, prinaša gospé vodo, kdaj pa kdaj popazi tudi na otroka.

Pred kratkim je nekdo pripovedoval o vajencu brežiškega mizarskega podjetja pri postaji, ki je moral lansko zimo že nekaj ur prej na delo kot ostali, da je zakuril peči.

V predalu je tudi anonimno pismo, sicer starejšega datuma, iz trboveljske Strojne tovarne. O nekem mojstru, ki se prekomerno zadira nad vajenci, včasih pa tudi koga »osloni«.

Še se vrste slike, ki so si v bistvu podobne, nam znane iz vsakdanjega življenja. Kar navajeni smo nanje in vse preradi smo brezbrižni do njih. Morda kdaj pa kdaj mimogrede na tem in onem sestanku rečemo besedo, dve o »vajenskem problemu«, vendar se dostikrat sploh ne potrudimo, da bi ga ocenili dovolj realno in zlasti nepristransko. Vemo, da je nekdanji značilni vajenski problem soroden mnogim členom minulosti, pri nas odpravljen. Prav zaradi tega pa se ponekod preveč uspavajo in izogibajo resničnemu stanju.

Pred nekaj tedni se je v naši redakciji zglasila mati S. Z. iz Trbovelj z zgodbo o sinu Stanku, ki je nekaj tednov po pomočniškem izpitu dobil od starejšega sodelavca toliko bunk, da so ga morali obdržati v zdravstveni negi v bolnišnici. »Če so mislili, da lahko med vajensko dobo delajo z njim, kar so hoteli, zdaj tega ne dovolim!« Zavrteli smo telefonsko številko podjetja, kjer dela ta fant in ugotovili, da se ljudem v podjetju ni zdelo vredno razpravljati ali ukrepati o tem dogodku. Je bil pač pretep! Vsekakor pa predstavlja primer dvoje značilnosti: brezbrižnost podjetja, ki nikakor ni na mestu, in staro navado staršev, ki se jim zdi neprimerno ravnanje v času vajenske dobe kar nekako v redu, pač tradicionalno.

Prav to oboje pa v največji meri prispeva, da je vajensko vprašanje pri nas še vedno nerešeno, da vajenci mnogokje še po nepotrebnem prežive to ali ono grenko ali prekomerno zaposleno uro.

Vajenci sami tega problema prav gotovo ne bodo rešili, saj vsakršna njihova prevelika, čeprav upravičena kritična beseda izzove val protinapadov.

Iz tega izhaja molčečnost, mlačnost in tudi bojazen ali besede o tem, da nič ne pomaga, ker stari pač mlade podcenjujejo.

V tem seveda nimajo povsem prav, imajo pa izkušnje iz raznih sestankov, kjer resnično razni mojstri in kolegiji radi brezbrižno zamahnejo z roko ob takšnem problemu ali predlogu ob še takšni kritici, z lakonično pripombo: »Boste vendar razumeli, samo vajenec je!«

Naša mala anketa nam prav gotovo ne more dati splošne slike vajenskega življenja na našem področju, zlasti še, ker smo se tokrat omejili na nekatere njegove kritične točke. Vendar so njene ugotovitve toliko zanimive, da jih velja ponoviti:

— Vajenci vidijo vzrok za nepravilen kontakt z nekaterimi delavci že takoj v začetku njihovega šolanja. Vajenec se znajde v obratu ali tovarni kot tujec. Sam ne ve, kam naj se obrne, kdo so njegovi najbližji sodelavci. Zakaj mu ne bi razkazali že takoj prvi dan vsaj najvažnejših prostorov, ga predstavili najbližjemu sodelavcu in mu tako mnogo omilili moreč občutek?

— Starejši ne poznajo bistvenih razlik današnjega vajenca od vajencev predvojnih let.

Saj ne more veljati zamera 50 ali 40-letnem delavcu, ki še vedno živi ob spominih svojega, še mnogo težjega »šegrtstva«, če potem takole ob malici pošlje svojega »poba« po kruh ali pivo, zahteva od njega to ali ono zasebno uslugo.

Vajenec naj bi bil kdaj pa kdaj posebna točka zasedanj delavskih svetov in množičnih zborovanj.

Redno skrb o vajencih bi morale voditi vse sindikalne organizacije in obrtne zbornice, zlasti pa njihove vajenske komisije, ko ponekod obstajajo le na papirju, ali ob dveh treh sestankih na leto.

Uspeh bo rodilo le sistematično delo, takšno, kakor je že mnogokje v navadi, in ostri koraki ob vseh negativnih pojavih.

—jak

Svoboda Dobrna v novi sezoni

Preteklo nedeljo popoldne so se zbrali v domu Svobode Dobrna v Trbovljah člani prosvetnega društva, da bi slišali poročila funkcionarjev prosvetnega društva, da bi slišali poročila društva o delu in uspehih svoje prosvetne organizacije. Prostorna dvorana je bila za to priložnost lepo ozaljšana in udi polno zasedena, kar priča, da se člani močno zanimajo za razvoj in napredek društva.

Iz poročil smo povzeli, da je moralo društvo v pretečeni poslovni dobi nekoliko zanemariti politično-ideološko delo, kajti zaradi slabega gmotnega stanja je društvo vsa finančna sredstva porabilo za dokončno ureditev doma in gostinskih prostorov v njem. Za prihodnje poslovno obdobje pa je občni zbor sklenil, da se vsa razpoložljiva sredstva uporabijo za kulturno in ideološko delo med članstvom. V ta namen so za prihodnje leto določene večje denarne vsote. Z njimi bodo poživili dramsko sekcijo skupaj z mladinskim in lutkovnim gledališčem, nakupili a tudi večje število knjig za društveno knjižnico. Prav tako je večji znesek določen za strokovno izobraževanje v posameznih sekcijah, kajti občni zbor je ugotovil, da delovanje posameznih sekcij močno ovira pomanjkanje strokovnih moči.

V minulem obdobju sta bili posebno aktivni gledališka in šahovska sekcija. 16 gledaliških predstav je gledalo nad 400 ljudi. Prav tako so imeli nad 200 gledalcev pri 6 predstavah mladi igralci. Žal ni prišel do izraza mladinski pevski zbor, ker društvo ne more kupiti klavirja. Podpredsednik Zveze Svobod LRS, tov Pavle Kovač, ki je poslušal poročila društvenih funkcionarjev, je poudaril, da nakup klavirja ne sme biti ovira za razvoj pevske dejavnosti. In to tudi drži. Društvo, ki razpolaga z več kot 4 milijoni dinarjev premoženja v nepremičninah, lahko razvije močnejše kulturno delo. S to ugotovitvijo se je strinjal tudi predsednik občinske zveze Svobod, tov. Janez Zalaznik.

V razpravi so člani prinesli več predlogov za poživitev dela v društvu, ki naj jih novoizvoljeni upravni odbor društva v svojem delu upošteva. Vsekakor je posebno pohvalno to, da se bo društvo preorientiralo iz gospodarske v kulturno dejavnost in da bo vsaj mladina stare Dobrne šla po poti, ki jo je nakazala Zveza Svobod. S.G.

Ali je to način?

Večkrat lahko žal ugotovimo, da imajo nekateri tovariši, ki so imeli priliko in možnost, da so si pridobili višje znanje, kaj čuden odnos do tistih ljudi, ki po njihovem mnenju opravljajo dela, ki so »manjvredna« od njihovega. Morda o tem ne bi napisal teh vrstic, če me ne bi k temu spodbudila razprava na nedavnem občnem zboru neke sindikalne podružnice (pobliže povedano: neke sndikalne podružnice uslužbencev državnih organov).

V razpravi se je med drugimi oglasila tudi tovarišica, ki je predlagala, naj se člani pomenijo tudi o tem, zakaj niso člani neke sindikalne organizacije (točneje: sindikalne podružnice učiteljev in profesorjev) pripravljeni, da bi bila v njihovem sindikatu tudi šolske snažilke. Svoje odklonilno stališče namreč zagovarjajo s tem, »da bi se le-te na sestankih dolgočasile in da njihovo področje dela ne sovpada s področjem dela snažilk«.

Mislim, da pri vsej tej stvari ne gre za to, da bi se snažilke na njihovih sestankih »dolgočasile, ni za to, da področji dela ne »sovpadata«. Gre enostavno samo za način podcenjevanja ljudi, ki ne opravljajo »imenitnejšega« dela. To je pa najhuje, kar se prizadetemu lahko zgodi. Menim, da to početje ni v soglasju z današnjim časom, niti ni v ponos tistim, ki so to stvar potuhtali.

Nehote se človeku zazdi, da nekateri menijo, da so snažilke res samo za to, da pometajo in čistijo prostore, o vseh drugih stvareh pa naj razmišljajo in razpravljajo ljudje, ki so imeli priložnost, da so študirali. Med temi je pa na primer precej takih, ki jim je omogočila šolanje in študij naša socialistična družba — katere tel so kajpak tudi snažilke. Tudi te so prav tako po svojih močeh prispevale kot vsi ostali delovni ljudje naše socialistične Jugoslavije, da so se šolali kadri in se še šolajo.

Za konec samo to: vsak naj si na svojem delovnem mestu prizadeva, da bi napravil in ustvaril kar največ — nekateri z umskim, drugi z ročnim delom. Zato je nedopustno kakršno koli podcenjevanje zaradi »manjvrednega« dela in moramo vsak tak poskus obsoditi.

(ma)

Ob občnem zboru sveta »Svobod« in prosvetnih društev v Zagorju

PREITI V ŠIRINO

Končnoveljavno se je izkristaliziralo mnenje, da je napočil čas, ko bo moč razširiti kulturnoprosvetno in izobraževalno delo. In da se bo treba zavzeti za kvalitetno podajanje vseh stvaritev. Delno so se društva organizacijsko že utrdila, zategadelj velja to delo še stopnjevati in pridobivati za amatersko delo čimveč mladih ljudi, ki imajo veselje ali voljo do igranja, petja, izobraževanja in drugih oblik kulturnega udejstvovanja.

Zelo spodbudno je tudi, da se vse več prosvetnih delavcev vključuje v kulturnoprosvetno in izobraževalno udejstvovanje, zlasti na vasi, pa tudi v središču Zagorja dela v »Svobodah« mnogo več učiteljev kot nekdaj. Seveda pa je občni zbor sveta »Svobod« in prosvetnih društev tudi ugotovil, da je treba prosvetne ljudi navdušiti za to dejavnost in jim prikazati važnost tega poslanstva. Da pa bi prišlo do tesnejšega sodelovanja z izobraženci, so na občnem zboru med drugim sklenili organizirati posvetovanje s prosvetnimi delavci in delovno inteligenco, na katerih bi storili vse potrebno za pospešeno sodelovanje z delavskimi društvi.

Kajpada so na občnem zboru precej govorili o pomanjkanju strokovnega kadra, zlasti režiserjev, pevovodij, glasbenih vodij in drugih. V razpravi je bilo med drugim rečeno, da se stanje izboljšuje, da pa se bo moral svet sam zavzeti za pridobivanje ljudi, ki bi lahko vodili društvene skupine in sekcije. Zato je nekako nerazumljivo, da obiskuje dramski tečaj v Zagorju, ki ga je organiziral okrajni svet »Svobod« in prosvetnih društev premalo odrskih igralcev.

Prihodnje leto bo v Zagorju, če bo resnično prosvetni dom dograjen, velik dogodek. Dograditev in odprtje doma pa zahteva že zdaj temeljitih priprav za ta dolgo pričakovani dan. Svet »Svobod« je predlagal vsem društvom, naj se skupno z občinskim političnim in oblastnim vodstvom osnuje poseben pripravljalni odbor, ki bo pripravil vse potrebno za dostojno praznovanje otvoritve doma.

Končno je občni zbor sprejel tudi nekoliko važnih sklepov. Med drugim bodo v svetu ustanovili komisije za dramsko, pevsko, izobraževalno in glasbeno dejavnost. Naloga teh komisij bo pomagati vsem društvom, zlasti njihovim skupinam boljšo izbiro repertoarja in jim pomagati z nasveti ali razgovori za kar najboljši kvalitetno prirejanje kulturnoprosvetnih del. Posebna naloga sveta pa bo še v bodoče spremljati dejavnost društev, jim svetovati in pomagati pri njihovem opravilu. Zato je svet izbral 19-članski odbor, ta pa bo izvolil 5-članski sekretariat, da bi pripravljal vsa potrebna posvetovanja, seje in razgovore o kulturnoprosvetni dejavnosti v občini Zagorje.

(v)

Zabjak« Trbovlje — akvarel, 1958, Janez Knez

Razgibanost pred volitvami v odbore SZDL

Pred volitvami v nove terenske in vaške odbore SZDL v Radečah vlada po vsej občini pisana razgibanost. Omeniti moramo predvsem to, da tov. Mima Zupančičeva zelo dobro izpolnjuje svojo poslansko dolžnost. V soboto in nedeljo je prisostvovala trem občnim zborom SZDL v radeški okolici. Občni zbori so bili zelo dobro pripravljeni zlasti pa velj to za Zidani most. Žal pa moramo ugotoviti, da terenski odbor v samem centru Radeč, ki ima največje število članov in je tudi kadrovsko zelo sposoben, in izpolnil pričakovanja. Nedelavnost odbora je bila pred kratkim omenjena na plenumu SZDL, vendar se stanje ni mnogo izboljšalo.

Gospodinjski center v Radečah dobro deluje. Pred kratkim so na letni konferenci pregledali svoje dosedanje delo in sprejeli zelo obširen program dela. V četrtek, 20. novembra, bodo imeli prvo predavanje o kontracepciji. Predaval bo dr. Tekavčičeva iz Ljubljane.

-st

Kolektiv na robu dogodkov

KAJ JE ČRNO?

»Odstopam, ker ni prav čutiti dela delavskega sveta.« Nekako tako se je glasila pismena obrazložitev, ki jo je dal k odpovedi mandata član delavskega sveta trboveljske »Mehanike«, tov. Jenčič. Hkrati je zadnji čas odpovedalo mandat še nekaj članov DS.

Komunisti »Mehanike« so na osnovi tega na svojem ponedeljkovem sestanku razpravljali o delavskem samoupravljanju v podjetju.

Navzoč je bil tudi tajnik občinskega sindikalnega sveta, svojo izjavo pa je dopolnil s konkretnimi primeri tudi član DS Jenčič.

Vsekakor bi bilo koristno — tako so ugotovili tudi sami komunisti, ko bi se o vsem tem že kdaj prej izčrpneje pogovorili in hkrati poudarili, da je bilo vse doslej premalo čutiti sodelovanje med organi upravljanja, komunisti in sindikatom.

Navzoči komunisti-člani delavskega sveta so močno zamerili svojemu kolegu Jenčiču trditev, da »delavski svet in upravni odbor samo prikimavata in glasujeta tudi za stvari, ki so premalo jasne, nepravilne ali že opravljene.«

Izjava: »To za naš delavski svet ne drži. To je napihovanje.«

Kaj je k temu dodal Jenčič? »Spor je nastal na zasedanju, kjer se je direktor nepričakovano pojavil z že povsem izdelanim premijskim pravilnikom (to je presenetilo tudi precej drugih članov DS — op. pisca), ga prebral in poudaril potrebo po njegovi čimprejšnji uveljavitvi. V razpravi sem izrazil proti temu pravilniku nekatere pomisleke. Tu pa je nastala kritična točka, ki je pripravila direktorja celo do sklepa, da zapusti zasedanje, česar potem ni storil.«

Dejstvo: delavski svet je pravilnik na tem zasedanju sprejel, čeprav ga po enkratnem poslušanju gotovo ni mogel v celoti oceniti. Pozneje so ugotovili, da ima nekatere pomanjkljivosti. Njegovo razmerje 1:12 prav gotovo ni najboljše.

Izjava člana DS-komunista: »Tu res nismo prav storili, ker smo ga takoj sprejeli. Lahko bi o njem razpravljali še na prihodnji seji.«

Izjava drugega komunista: Že dostikrat smo govorili, da so seje delavskega sveta vzete prelahko. Vsak član bi moral dobiti material za sejo že prej, le tako bi lahko prišel nanjo zares pripravljen. Govorili smo že dostikrat, toda uspeha še ni.«

Izjava člana DS-komunista: Zapisniki so pomanjkljivi. Dostikrat izpade bistvo.

Zakaj hočejo odpovedati mandat drugi? »Zaradi nezainteresiranosti in zaradi oddaljenosti (3).«

Izjava drugega komunista: »Delavski svet je prezaprt vase. Delavci nikoli ne zvedo bistva njegovega dela. Naj stopi pred kolektiv z odprtimi kartami in stalnimi informacijami.«

In še neka izjava:

»Kritike na račun podelitve štipendije direktorjevemu sinu, ki so zadnje dni v Trbovljah precej pogoste, so neutemeljene. Sklep o tem je sprejel povsem pravilno UO in delavski svet podjetja.

Okoli teh bistvenih točk se je sukala vsa debata. Mnenja komunistov so bila včasih nekoliko deljena. Nekateri — takšen je bil občutek, — so se postavljali v obrambo ugleda podjetja in delavskega sveta za vsako ceno, drugi — teh je bila večina — so si samokritično pogledali iz oči v oči. Vsekakor je bila celotna razprava bogata, prav gotovo pa tudi koristna za bodoče delo v kolektivu in odpravljanje vseh napak v njem.

Člani delavskega sveta imajo lahko prav, ko pobijajo ugotovitev tovariša iz svojih vrst, da so zgolj neki »registratorji« že pripravljenega materiala. Priznati pa morajo, da kdaj pa kdaj le prelahko ukrepajo, brez stvarne proučitve stvari, ki je na dnevnem redu. Da so včasih še premalo seznanjeni s svojo vlogo in nalogah, ki jim jih daje ta odgovorna funkcija. Vsekakor pa ne bi smeli nikakor zanemarjati skrbi za stalen kontakt z vsem delovnim kolektivom, ki pa ga je danes v tej tovarni, po vsem sodeč, občutno premalo, če že ne rečemo nič.

Prav iz neobveščenosti kolektiva včasih izhajajo tudi »alarmantne vesti« nad katerimi se nekateri toliko čudijo.

Po Trbovljah n. pr. govore, da je direktor predložil delavskemu svetu številko o višini štipendije, ki ni majhna, govore, da ta človek podjetju po končanem študiju ne bo dosti koristil, kolektiv pa mora verjeti pač tem govoricam, čeprav so morda neosnovane, ker o tistem, kar je DS resnično razpravljal, ni obveščen. Vse skupaj povzroča razna namigovanja in pomisleke v uspešno delo svojega najvišjega organa.

Člani delavskega sveta ugotavljajo, da so zapisniki pomanjkljivi, zdaj, ko je šlo za nekatera sporna vprašanja. Sicer doslej tega ni nihče omenil. (Izjava zapisnikarja.)

Nekdo vprašuje nekako takole: »Kaj pomeni ta gonja proti »Mehaniki«? Ali gre za odstranitev direktorja? Res ima napake — kdo, ki dela, jih nima? — res je včasih čudak, čudno postavlja nekatera vprašanja. Toda v bistvu živi ves s tovarno že od prvih let. Tovarna pa lepo napreduje.«

Ne gre za nobeno gonjo proti »Mehaniki«, gre le za to, da se odpravijo v tem mladem in obetajočem kolektivu napake, ki se pojavljajo, pri odstranjevanju teh pa bi morali igrati glavno vlogo prav tovarniški komunisti. Neprestano kritično opozarjanje in zasledovanje celotnega dela, proučevanje pisma in programa ZKJ, bo rodilo uspeh.

Vsekakor smo lahko optimisti, da bo »Mehanika«, ki se je v zadnjem času spet obetajoče razširila in povečala svojo proizvodnjo, kos tudi tem črnim pikam

-jal

HALO, 91!

Zda, da se se [illegible] Ko tako však dan lezem v debel površnik, se včasih vprašam, kje na svetu je najbolj mraz? Gotovo to zanima tudi koga drugega, zato vaš odgovor ne bo zaman. — I. V., Brežice.

Najnižja temperatura v naseljenih mestih na svetu je zapisana v sibirskem Verhojansku — minus 68 stopinj Celzija. Pa še dodatek za poletne mesece: najbolj vroče je v afriški Somaliji, — plus 64 stopinj Celzija.

Igram in igram denarno loterijo, pa sem še skoro obupal. Nikoli ne zadenem niti dinarja. Kaj mi svetujete vi? — F. T., Trbovlje.

Poskusite še s številko 17!

Tu gre za stavo. Če razvozlate šifro »23-29« brez moje pomoči, dobro, drugače pošljem še rešitev in seveda zahtevam za to ustrezni honorar. Ste zato? — I. N. Videm - Krško.

Seveda smo, žal le s honorarjem ne bo nič. »23-29« je novo zdravilo proti srčnim boleznim, ki so ga iznašli v Belgiji. Je trikrat močnejši od »trinitrina« in tisočkrat od »aminoflina«.

Zadnje tedne je bilo v Trbovljah močno v navadi pravcato preseljevanje uradov. Prav pa bi bilo, da bi se ti uradi spomnili tudi na nas in nas preko vašega tednika opozorili na svoje nove prostore.

Pravijo, da je še čas, ker preseljevanje še ni končano.

Mnogo vode je že preteklo po Savi od takrat, ko sem napisal članek o kostanjevem raku. Ali je morda tudi honorar odplaval po vodi. — Sodelavec iz Sevnice.

Administracija trdi, da bo skoro »priplaval« v vaš žep.

Z zanimanjem prebiram vašo rubriko »Halo, 91«, hkrati pa sem kot mladinec naročnik »Mladine«. Prav tako kot vi pa ima tudi »Mladina« rubriko »Halo, 08«, ki rešuje ista vprašanja. Rad bi vedel, kdo je prej uvedel to rubriko. — L. D., Trbovlje III.

»Halo, 91« — Zasavski tednik, štev. 37, 7. septembra 1957. »Halo, 08« — Mladina, štev. 2, 13. januarja 1958.

Nepravilni odnosi

Iz otroških let se spominjam, da je oče vsako leto vzel v zakup dve njivi, za najemnino pa je moral dati polovico pridelka. Takrat je pač mislil, da je to pošteno in prav. Šele po vojni je prišel do spoznanja, da so ga tisti, ki so mu dajali zemljo v zakup, grobo izkoriščali, saj so si na račun lastninskih pravic vzeli kar polovico s trudom pridobljenega pridelka. Ostala polovica mu največkrat sploh ni poplačala proizvodnih stroškov, česar pa takrat ni znal izračunati, ker svoje delovne sile sploh ni štel med proizvodne stroške.

Čeprav so bili po vojni sprejeti številni predpisi, s katerimi so bili odpravljeni izkoriščevalski odnosi na vasi, pa tu pa tam razne oblike izkoriščanja še obstajajo. Na primer dajanje zemlje v zakup, v čemer je — če vzamemo svinčnik v roke — kar precej izkoriščanja. So pa tudi taki posamezniki, ki dajejo zemljo v zakup predvsem zato, da mu jo najemniki dobro pognoje. Znan je primer posestnika, ki ne da vsako leto istih njiv v najem oziroma zakup za polovico pridelka, ampak vedno druge, to pa zaradi gnojenja, kakor sam pravi. Poznam tudi primer, ko je neki mali kmet iztrebil del gozda za njivo, ki jo je za plačilo imel tri leta v brezplačnem zakupu. Razumljivo, da je bil pridelek vsa tri leta zelo boren. Izredno naporno delo pri trebljenju gozda se je začelo obrestovati šele četrto leto, ko je na njivi sejal in žel že sam lastnik.

Podobni odnosi vladajo tudi v nekaterih potočnih oziroma rečnih mlinih, ki jih dajejo lastniki v najem za polovico merice ali pa pod drugačnimi pogoji. Neki najemnik je moral iz svoje polovice merice živeti precej številno družino, ki je garala od zore do mraka, drugo polovico pa je moral dati lastniku mlina, ki se dela sploh ni dotaknil; v mlin je prihajal samo zaradi kontrole, da ga ne bi najemnik »okrog prinašal«...

Zavestne politične sile bi morale smelo odkrivati take in podobne primere, v katerih je še vedno odsev izkoriščanja človeka po človeku.

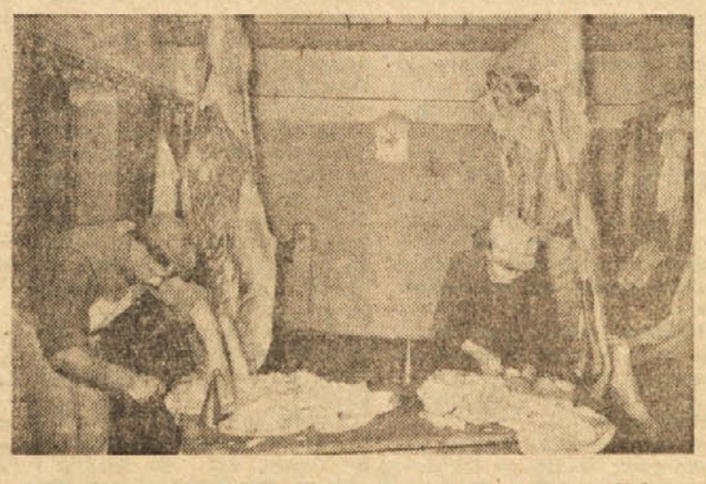

Precej dela imata, kot je videti, mi pa vprašujemo: ali bo ostalo še pri stari ceni?

ČLANI ZB, ALI VAM JE PRIZNANA VSA DELOVNA DOBA?

Še vedno so primeri, zlasti pri nezaposlenih članih ZB, da jim ni priznana delovna doba med NOV. Skrajni čas je, da se to vprašanje uredi, sicer obstaja nevarnost, da bodo sčasoma priče pomrle in tako ne bo mogoče več uveljaviti delovne dobe med NOV.

Pri vseh občinskih odborih ZB obstajajo komisije, ki sprejemajo prošnje za priznavanje delovne dobe. Kdor delovne dobe med NOV še nima priznane in tega ne more dokazati z originalnimi dokumenti, mora dobiti izjave treh prič, ki bodo točno opisale delo člana med NOV in po čigavem nalogu ter od kdaj dalje je le-ta sodeloval. Jasno je, da morajo biti te priče starejši sodelavci od tistega, kateremu potrjuje z lastnoročnim podpisom overovljenim od občinskega odbora ZB, njegovo sodelovanje z NOV. Taka potrdila je treba dostaviti komisiji prve stopnje pri občinskem odboru ZB, ki bo material uredila in s svojim mnenjem dostavila komisiji druge stopnje pri okrajnem zavodu za socialno zavarovanje. Razen tega je treba dostaviti komisiji pri občinskem odboru ZB vlogo za priznanje dobe med NOV, prav tako v treh izvodih, v katerih je treba kronološko navesti, kdaj je pričel z delom za narodnoosvobodilno gibanje in do kdaj je sodeloval. Navesti mora tudi, kaj je delal, po čigavem nalogu, kje in s kom je bil povezan.

Aktivno in organizirano delo za narodnoosvobodilno gibanje se prizna dvojno. To je bilo delo, ko je član ZB delal nepretrgano na osvobojenem ali okupiranem ozemlju, po nalogu določene vojaške enote ali narodnoosvobodilnega odbora. Tako delo je lahko bilo pretrgano z aretacijo, vendar se je lahko delalo v zaporih. Po osvoboditvi iz zapora je moral nadaljevati z organiziranim delom.

Sodelavec je bil tisti, ki je med narodnoosvobodilno borbo v presledkih podpiral partizanske enote s hrano, prenašal pošto, zdravila in podobno. Tako sodelovanje se prizna enojno. V enojno delovno dobo se prizna tudi preseljeništvo in internacija, kolikor ni bila prostovoljna.

Člani ZB pozanimajte se za pravice, ki vam pripadajo in čimprej uredite vse potrebno, da se vam prizna ves čas sodelovanja med narodnoosvobodilnim gibanjem. -š

Pepče pripoveduje...

Moče sem sit do grla, posebno pa tistih šoferjev, ki meni nič, tebi nič, nalašč hitreje vozijo po razmehčanih, mokrih cestah in »blagoslavljajo« z brozgo nič hudega sluteče ljudi. Takšnih žegnov smo zares vsi siti, zavoljo tega predlagam, naj zlobneži že prenehajo s to prakso.

Drugače se nam obetajo slabi časi. Zadnjič sem pisal meteorologom v Beogradu, naj za moje zveste napišejo sestavek, kakšno bo vreme pozimi. Brž so odgovorili, da bo zelo zelo mrzlo, pa nekaj metrov snega bo zapadlo. Potem pa pristavijajo, da zima ne bo kdo ve kaj dolga — takole štiri mesece bo pritiskal mraz. Lepa tolažba, kajne?

Ta teden se mi ni dosti dalo po Zasavju. Ko pa je vsepovsod tako mokro, da nobene čevlje ne držijo. Ja, ja so mi hitele zatrjevati gospodinje v Zagorju, le nikar tarnati, Pepče! Tebi in našim dedcem je lahko, kaj pa naj obujejo otroci in tiste ženske, ki nosijo manjše čevlje? Moral sem jih debelo pogledati, ko so mi takoj začele razlagati, da takih čevljev ni, ali pa se zelo težko dobe. Vsem tistim, ki se ukvarjajo s serijsko izdelavo najrazličnejših čevljev, moj klic: »Izdelujte tudi čevlje manjših številk, pri nas v Zasavju smo z malim zadovoljni!«

Pri Grčarju sem komaj »odrajdal«, toliko »polifke« se je nabralo na kockani cesti. Pa kaj, ko imajo pometači tako slabo plačo, saj se jim revežem ne da kaj prida postoriti.

Tistega krškega mesarja v poslovalnici 1 sem zaman poučeval, da videmsko-krške gospodinje ne znajo »coprati«. Kajti doslej se jim še ni posrečilo, da bi iz svinjske glave, pravzaprav iz ostanka svinjske glave, napravile zrezke. Nič čudnega, če se njihovi možje venomer pritožujejo nad mesnimi jedmi. No, pa je obljubil, da se bo poboljšal. Bom videl, kaj bodo porekle čez kak mesec gospodinje.

Potem sem se zglasil še v Sevnici, kjer so mi ljudje povedali, da je zaleglo moje opozorilo glede obveščanja. Zdaj so oglasne deske spet bolj polne.

Močno potolažen sem se vrnil v Trbovlje, kjer je spet lilo kot iz škafa. Nisem mogel drugače napraviti, kot stopiti v neko oštarijo in ga spiti pol deci, proti prehladu namreč, pa mi je bilo zelo žal, saj so ga spet podražili za nekaj okroglih kovancev.

Lepe pozdrave Vaš Pepče.

Izboljšali bodo delo gasilskih društev

V občini Videm-Krško je 13 gasilskih društev, od katerih je najstarejše Krško, nato pa Videm. Skupno ima okrog 500 članov. Med najaktivnejše lahko vsekakor prištevamo prostovoljno gasilsko društvo Krško, Videm, Raka, Veliki Podlog, med mani aktivne pa Veliki Trn, Velika vas in Senuše. Prostovoljno gasilsko društvo Leskovec si je lani uredilo nov dom. Vse je kazalo, da bo ta dom gasilce povezal in jih v njihovem delovanju še bolj utrdil. Bilo pa je prav nasprotno. V glavnem je zaradi nesoglasja med člani društvo letos odpovedalo, kar ne škoduje le njihovemu ugledu, temveč tudi vasi sami in opremi, ki vedno bolj rjavi. Ta nedejavnost je prišla najbolj do izraza ob priliki ocenjevanja društev, ki je bilo razdeljeno na administrativni in tehnični del. Čeprav je bilo poudarjeno naj se na podlagi ocenjevanja izrazi aktivnost, urejenost in strokovno usposobljenost društva, so nekatera društva dobili popolnoma nepripravljena. Da bi odstranili pomanjkljivosti, ki so jih ob tej priliki ugotovili, je občinska zveza sklicala na posvet častnike in podčastnike vseh društev. Ob tej priložnosti so podali analizo in sprejeli zaključke, kako bodo izboljšali delo po gasilskih društvih, dvignili njihovo aktivnost in strokovno usposobljenost. Zato bodo organizirali v zimskem času strokovno nadaljevalne tečaje za strojnike. Na strokovnem tečaju za gasilske poveljnike oziroma desetarje se bodo le-ti strokovno še bolj usposobili. Občinska gasilska zveza bo skušala s pomočjo lokalnih družbenih organizacij odstraniti pomanjkljivosti pri vseh slabih društvih. Če ne bodo na ta način stanje izboljšali, bodo neaktivna društva, ki nimajo perspektive za nadaljnji razvoj, razpustili. Do tega zaključka so prišli, ker nima smisla imeti društva le na papirju. Bolje je, če je mani društev, toda ta morajo biti aktivna in na strokovni višini.

Da bodo izvedli vse te sklepe, se bodo povezali in iskali pomoč pri ljudskem odboru in ostalih organizacijah, ker želijo, da bi gasilske organizacije bolje in v pravi obliki delovale.

-š

Roditeljski sestanek na tehniški srednji šoli v Vidmu-Krškem

Pred kratkim je bil na tehniški srednji šoli v Vidmu-Krškem roditeljski sestanek, ki je bil dobro obiskan, saj se ga je udeležilo okrog 90 odstotkov staršev. Ravnatelj šole je na tem sestanku izčrpno poročal o razvoju, problematiki in perspektivi šole, nato pa se je v pedagoškem predavanju dotaknil strokovnega šolstva in šolske reforme, vloge tehnike v naši družbi in tudi šolskega uspeha.

Ob prvi konferenci letošnjega leta je bil šolski uspeh znatno slabši kot lani. Pozitivnih ocen je bilo le 52 odstotkov. Precej slabši so namreč dijaki prvih razredov, kjer je bilo pet primerov, ki so imeli celo 8 nezadostnih ocen. Vse kaže, da se bodo ti razredi, ki imajo trenutno še 42 dijakov, sčasoma zreducirali, tako da bodo ostali v njih le boljši dijaki, ki bodo tudi do konca zdržali. O tem so razpravljali tudi starši in se odločili, da bodo v kritičnih primerih svoje otroke v polletju vzeli iz šole. Da je tako slab uspeh, je delni vzrok v tem, da se dijaki ob nedeljah vračajo na svoj dom in tega časa ne izkoristijo za učenje.

Dijake srednje tehniške šole pa precej obremenjuje vozni red, saj je znano, da se 32 fantov vozi iz smeri Zidani most—Videm-Krško, od katerih mora marsikdo vstati že ob pol štirih, domov pa se vrne, kadar ima prakso, šele ob osmih zvečer. Starši so zaradi tega izrazili željo, naj bi se vozni red železnice spremenil tako, da bi prvi vlak prispel v Videm-Krško okrog pol sedmih, ali pa drugi vlak dobro uro prej. S tem bi odpravili nepotrebno čakanje, hkrati pa bi to koristilo tudi dijakom brežiške gimnazije, kjer bi lahko pričeli s poukom ob osmih in ne ob devetih.

S prevozom imajo težave tudi tisti, ki se vozijo iz Brestanice, in to zaradi tega, ker sta dve avtobusni zvezi, od katerih vzdržuje eno Celje (Senovo—Brestanica), drugo pa Brežice (Brestanica—Videm-Krško). Dijaki so zaradi tega prisiljeni kupiti dve vozni karti. Razen tega pa državni sekretariat za finance ne dovoljuje povratnih kart za avtobus iz Vidma-Krškega do Brestanice, ker pravijo, da je vožnja z vlakom bolj ugodna. Vsekakor bi morali upoštevati, da se dijaki lahko odpeljejo z avtobusom iz neposredne bližine šole.

Starši so navdušeni nad šolo in želijo, da bi se stiki med njimi in predavatelji še poglobili, ker se zavedajo, da bi dijaki na ta način lahko izboljšali šolski uspeh in disciplino.

Uspešno delo rezervnih oficirjev v Hrastniku

V Hrastniku se organizacija Združenja rezervnih oficirjev lahko pohvali s tem, da je znala pridobiti v svoje vrste tovariše, tako da so 100-odstotno vključeni v tem važnem društvu.

Pred kratkim so ti rezervni oficirji pregledali svoje delo in ugotovili, da so strokovni vzgoji članstva posvetili mnogo skrbi. V ta namen je organizacija priredila štiri enodnevne seminarje, ki so bili obiskani povprečno s 70 odstotki. Seminarji so bili v rednem delovnem času, za kar se je treba zahvaliti našim podjetjem, ki so oficirjem omogočili udeležbo na seminarju. Težave so se pojavile samo v Kemični tovarni. Razen seminarjev je društvo izvedlo tudi nekaj praktičnih vaj na terenu ter organiziralo ekskurzijo v Črnomelj, kjer so se rezervni oficirji udeležili manevra tamkajšnje vojne pošte ter navezali stike z domačim združenjem rezervnih oficirjev, si ogledali nekatere partizanske kraje in obiskali muzej NOV v Metliki.

V načrtu je imela organizacija še več predavanj, toda nien pičel proračun je to izvedbo preprečil. Rezervni oficirji iz Hrastnika pa so sodelovali tudi na raznih proslavah, kot na primer na slovesnosti na Sutjeski, Jelenovem žlebu in Rašici. Napravili so tudi več predavanj po šolah in skupno s šolsko mladino organizirali proslavo dneva JLA.

Za bodočo nalogo svoje organizacije so si hrastniški rezervni oficirji zadali skrb za nadaljnje strokovno izobraževanje, k čemur bodo pritegnili še podoficirje. Člani združenja pa so tudi aktivno sodelovali pri predvojaški vzgoji mladincev in pri izvenarmadni vzgoji. Nujno bi bilo treba s pomočjo občine, urediti prepotrebni kabinet, ki bi služil rezervnim oficirjem, predvojaški in izvenarmadni vzgoji.

Članstvo je na občnem zboru društva sklenilo pomagati Strelsk družini Hrastnik, ki gradi svoje strelišče in lokal. Po možnosti so se vsi vključili v strelsko družino. Delo organizacije teh rezervnih oficirjev je bilo uspešno, načrtov za bližnjo prihodnost je veliko in upajmo, da bodo izvršeni vsi.

Člane ZROJ v Hrastniku čakajo odgovorne naloge. Ob pomoči vseh, ki so za to poklicani, jih bo mogoče tudi opraviti.

Darko

Priprave za sprejem v pionirsko organizacijo

Vseh devet pionirskih odredov v občini Videm-Krško se že pripravlja na slovesen sprejem cicibanov v pionirsko organizacijo, ki bo konec tega meseca. Ob tej priliki bodo pionirji proslavili tudi dan republike, 29. november. Da pa bodo ti sprejemi še bolj slavnostni, bodo podelili novosprejetim pionirjem članske izkaznice in rute. — V občini bodo sprejeli skupno okrog 350 pionirjev in pionirk. To priložnost bodo nadalje izkoristili za sprejem starejših pionirjev in pionirk v mladinsko organizacijo. Pionirji 8. razreda osnovne šole bodo postali člani mladinske organizacije.

Na slovesnih konferencah bodo pregledali dosedanje delo pionirskih odredov in razpravljali o svojih bodočih nalogah. Mali cicibani se že vesele velikega dne, ko bodo postali enakovredni vsem ostalim pionirjem, med katerimi bodo z leti lahko prevzeli tudi vodilna mesta v svoji organizaciji.

Pionirski odredi pa niso pozabili na mesec tehnike. V tem času bodo poživili vse tehnične krožke.

Ljudski poslanec Humbert Gačnik med litijskimi volivci

Ljudski poslanec v skupščini LRS je za litijsko občino tov. Humbert Gačnik, ki je svojo mladost preživel pri nas v Litiji in je tu obiskoval tudi osnovno šolo, potem pa je nadaljeval študije v Ljubljani. Zdaj je tov. Gačnik član okrajnega komiteja ZKS v Ljubljani, pri zadnjih volitvah pa je bil izvoljen v litijski občini. Tovariš Gačnik, ki je pri nas splošno znan po partizanskem imenu Humbi, živi v stalnem stiku z našo občino in obišče večkrat tudi teren, kjer poroča o delu ljudske skupščine in seznanja občane s političnimi problemi.

Zdaj, na začetku jesenske delovne sezone, je bil večji zbor političnih aktivistov, voditeljev v množičnih organizacijah ter članov naših sindikatov in ostalih občanov. Zbor je bil lepo obiskan in ga je odprl sekretar občinskega komiteja ZK tov. Tone Praprotnik. Ta je podal obširno analizo političnega dela v naši državi, poslanec Gačnik pa je prikazal svetovni politični položaj.

Zbora se je nadalje udeležil sekretar OSS tov. Lojze Fortuna iz Ljubljane, ki je sicer rojak iz Liberge pri Litiji. Ta je poročal o zadevah, ki zanimajo člane delovnih kolektivov. Konferenca je bila pisana po vsebini in je izzvala živahno debato, v kateri so člani iz raznih krajev litijske občine načeli vprašanja s terena, nekateri pa so zaprosili tudi za pojasnila o problemih, ki jim niso bila dovolj jasna. Govorili so tudi o plačnih fondih, dvigu standarda, o stanovanjskih zadevah, skratka o vseh tistih vprašanjih, ki jih štejemo med dnevne skrbi našega malega podeželskega človeka. Zadovoljni z referati in dobljenimi pojasnili so se naši volivci razšli po terenu in bodo poročali o poteku te litijske konference tudi v domačih krajih.

J. Ž.

Zagorska kronika

SESTANKI ČLANOV SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA. — V nedeljo so bili po vseh vaseh v zagorski občini sestanki članov Socialistične zveze delovnega ljudstva. Na njih so razpravljali o delu osnovnih organizacij SZDL v obdobju od meseca marca dalje in o volitvah novih vodstev v osnovnih organizacijah SZDL.

NA POLŠNIKU BODO POPRAVILI ŠOLSKO POSLOPJE. — Ker je bilo šolsko poslopje v nevarnosti, da se poškodi, so sklenili, da se sezida nov podporni zid na spodnjem koncu šolskega poslopja. Oporni zid bodo začeli že v kratkem graditi.

ZAGORJE DOBI ZE V KRATKEM NOVO FLUORESCENČNO RAZSVETLJAVO. — Končno lahko zapišemo, da so se v mestu resno lotili del v zvezi z ureditvijo nove fluorescenčne razsvetljave ob Cesti zmage. Te dni betonirajo podstavke, v kratkem pa bodo tudi že montirali nosilne drogove in svetilke.

ZAGORSKI PEVCI IN GODBENIKI GOSTOVALI NA MLINŠAH. — Godbeniki godbe na pihala in pevci delavsko prosvetnega društva »Svoboda« iz Zagorja so zadnjo nedeljo popoldne gostovali na Mlinšah nad Zagorjem v dvorani zadružnega doma s koncertom. Poslušalci, ki so napolnili dvorano, so bili z izvajanjem gostov zelo zadovoljni. — Gostovanje zagorskih kulturnikov na Mlinšah je ponovno dokazalo, da so v Zagorski občini ustvarjene trdne vezi med kulturnimi društvi iz središča in okolice.

BABILONSKI STOLP V ZAGORJU. — Ne mislite, da gre pri tem za kako senzacijo. Ne, le za gostovanje Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja, ki je v nedeljo zvečer uprizorilo v dvorani Partizana komedijo »Babilonski stolp«. Obisk je bil še kar zadovoljiv. Lahko pa bi bil še boljši. Motilo nas je samo nedisciplinirano občinstvo, ki se ne more odvaditi, da bi tiho spremljalo prizore na odru. V ostalem pa so Celjani komedijo kar dobro zaigrali.

ZAGORSKI BRIGADIRJI GREDO NA OTVORITEV AVTOMOBILSKE CESTE BRATSTVA IN ENOTNOSTI. — V letošnjem letu je kar 83 brigadirjev in brigadirk iz zagorske občine sodelovalo pri gradnji nove avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti od Ljubljane do Zagreba. Za vse graditelje avtomobilske ceste pripravljajo v Zagorju obisk otvoritve ceste, ki bo v nedeljo, 23. novembra. Pa tudi sicer bo odšlo iz Zagorja na otvoritev nove avtomobilske ceste precej mladincev.

STANOVALCI ZE V NOVEM BLOKU OB CESTI ZMAGE. — Kot kronisti naj zapišemo, da se že selijo stanovalci v predkratkim dograjen 36-stanovanjski blok ob Cesti zmage, ki ga je gradilo Splošno gradbeno podjetje iz Zagorja.

PRIREDITVE ZADNJIH DNI. — To pot se ne moremo pohvaliti, da bi imeli prebivalci Zagorja kaj več možnosti za obisk raznih prireditev. Kino »Triglav« je predvajal ameriški film — glasbeno revijo »Zgodbo o Glenu Millerju« vneti pristaši modernih plesnih taktov pa so prišli na svoj račun v nedeljo zvečer v hotelu »Kum«. To pa je tudi vse.

Šah v Trbovljah

Prejšnji četrtek so šahisti SD »Rudarja« v Trbovljah odigrali redni mesečni turnir za prvenstvo posameznikov v mesecu novembru. Tekmovanja se je udeležilo štirinajst šahistov. Najprej je prišel v vodstvo Mirko Šribar, nato pa je prevzel vodstvo mladinec Borštnik. Ker pa je le-ta zadnje tri partije izgubil, je popolnoma zasluženo zmagal Ivan Skrbec. Izgubil je partijo z mladincem Borštnikom in Šušterjem (Svoboda I, Hrastnik). Šribar je za zmagovalcem zaostal za točko in pol. Premagali so ga Borštnik, Škrbec in Jazbec ml., remeziral pa je s Kranjcem. Tretje mesto je zasedel nadarjeni Šuštar, lep uspeh sta tudi dosegla drugi hrastniški mladinec Kranjc in pa Ovnič. — Prvokategornik Jazbec ml. je igral tokrat zelo slabo.

Končno stanje: Ivan Skrbec 11 točk, Mirko Šribar 9,5, Franc Šuštar 9, Viktor Borštnik, Vili Ovnič in Miro Kranjc ter Jazbec ml. po 8,5 točk, Ludvik Opresnik 8, Stefan Kovač 7, Drago Pajk pet točk itd.

Planinsko kočo na Kalu obnavljajo

Hrastniški planinci so med najdelavnejšimi v Zasavju, saj prav pridno obnavljajo in preurejajo svoj planinski dom na Kalski planini, v katerem bo po skončanju del mnogo več ležišč in tudi lepo urejeni prostori za sprejem gostov.

Letošnje leto je bila hrastniška planinska postojanka na Kalu vsa živa in vedno polno zasedena. Svoj letni oddih so tamkaj v prvi vrsti preživljali rudarji, niso pa vsi prišli v poštev, ker je primanjkovalo prostorov. Planinsko društvo v Hrastniku si je zadalo nalogo, da svojo planinsko kočo obnovi in dogradi predvsem zgornji del doma, in to predvsem zaradi dopustnikov. Namen društva je zlasti ta, da vse tiste, ki ne morejo iti na dopust poleti, pridobi za oddih v planinskem domu na Kalu.

Planinska postojanka na Kalu je ena izmed najlepših v Zasavju, saj so tamkaj lepi prostori za razne igre na prostem, prav tako so mogoči prijetni izleti v okolico, pozimi pa najlepši treningi za smučanje. S preureditvijo planinskega doma na Kalu bodo hrastniški planinci pridobili 7 novih sob, tako, da bo v tej planinski postojanki potem skupno preko 60 ležišč. To je lep napredek. — Letos je ta priljubljeni planinski dom obiskalo 4.715 izletnikov, ki so se vpisali v frekvenčno knjigo, še več je pa takih, ki se ne vpisujejo. Računajo da bo planinska postojanka na Kalu doživela do konca leta rekorden obisk. S povečanjem in preureditvijo te planinske koče bodo Hrastničani in okoličani, ki Kalsko planino radi obiskujejo, precej pridobili.

Drobne novice z Zdol

Prejšnji petek so se zbrali na Zdolah kulturni delavci k obračunu svojega dela. Udeležbo je motilo slabo vreme. Uspehi društva KUD »Tine Rožanc« so bili v pretekli sezoni še kar zadovoljivi. Sestavili so načrt dela za bodoče. Članstvo je želelo, da se obnovi pevski zbor in šahovska sekcija. — V bodoče bodo posvetili več pozornosti izobrazbi mladega kadra.

*

V najlepšem redu so potekale priprave za volitve v zadružne svete. Lepo okrašeno volišče je privabilo volivce, ki so vsi opravili svojo dolžnost stoodstotno do pol desete ure.

*

Na množičnem sestanku ZB NOV in ZVVI na Zdolah so obravnavali aktualne dogodke doma in po svetu.

Na sestanku so se nadalje pogovorili o pregledu vseh članov ZB NOV, ki so potrebni zdravljenja ali pa druge pomoči. Prav živahno je bilo in sklenili so, da se občnega zbora, ki bo v decembru udeležijo polnoštevilno.

Zagorski trg od sobote do sobote

Tudi te dni na zagorskem trgu ni bilo kakih večjih sprememb v cenah. Povpraševanje je slabo, malo bolje je bilo v soboto, ko je bil plačilni dan. Tudi trg je bil te dni bolje založen. V ostalem pa so veljale naslednje cene (vse za kilogram): krompir 12 din, paradižnik 30 din, čebula 65 din, sladko zelje 12 din, zelena paprika 60 din, zelena solata 55 din, jedilno grozdje od 60 do 110 din, jabolka od 22 do 25 din, suhe slive 240 din, kislo zelje 46 din, kostanj-maroni 80 din, cvetača 60 din, orehi 120 din — jedra 500 din, liter mleka v mlekarni je veljal 3 din, pa tudi cena jajc na trgu je ostala od zadnjega tedna nespremenjena (24 din za kos). V zadnjem tednu je torej porasla samo cena zeleni solati, in to od 30 na 35 din.

Potrošniki so bili ta teden z oskrbo trga s kmetijskimi pridelki kar zadovoljni, pogrešali pa nekatere stvari, ki jih v Zagorju ni mogoče dobiti. To velja predvsem za hitro pokvarljivo blago. Tega pa se skoro ne izplača imeti na zalogi na zagorskem trgu, ker ni na voljo potrebnih primernih hladilnih postorov in skladišč.

Zagorski potrošniki so z veseljem sprejeli objavo cen v pekovski stroki, posebno še tisti del, kjer piše, da je dovoljeno zaračunati za peko kilograma kruha največ 6 din. Dogajalo se je sicer, da si do predkratkega plačal za peko kilograma kruha tudi do 15 din, računalo pa se je kar po obrazih.

(ma)

Pogovorimo se tudi o tem

Ko se članstvo SZDL pripravlja na volitve svoje organizacije, je potrebno, da se vsakdo tudi vpraša, ali je izpolnil svoje obveznosti do organizacije. Plačevati redno članarino, se udeleževati množičnih sestankov ter aktivno delati v tej ali drugi organizaciji — to je dolžnost vsakega člana Socialistične zveze.

Na področju občinskega odbora SZDL Trbovlje je 10 osnovnih organizacij v centru kraja, nadalje 4 vaške organizacije SZDL. Po številu članov pred sedanjim novim popisom je najmočnejša osnovna organizacija v Koloniji 1. maja s 1.210 člani in članicami. Sledi Zasavje s 1.007 člani, vse ostale osnovne organizacije pa imajo pod 1000 članov. Najmanjša po številu je osnovna organizacija v Čečah z 268 člani in članicami.

Po sedanjem popisu je v SZDL od 11.887 volilnih upravičencev 10.693 članov SZDL ali 89%. V začetku leta 1958 je bilo v Trbovljah od 12.003 volivcev vključeno v SZDL 10.263 članov ali 85%. Število članov se je med letom povečalo za 430 ali za 4%.

Kakor so na eni strani številke o članstvu SZDL lepe, ni tako na drugi strani zadovoljivo vprašanje plačevanja članarine, kateremu v nekaterih osnovnih organizacijah niso posvetili zadostno skrb. Tako so se v neki osnovni organizaciji izgovarjali, da niso vedeli, da je članarina na člana 10 din in da zato niso pobrali članarine v tej višini. — Najboljše osnovne organizacije so bile v prvih 9 mesecih letošnjega leta glede pobiranja članarine Šuštarjeva kolonija s 100%, nadalje Zabjek in Nasipi s 97% ter Zasavje s 96% in Kolonija 1. maja s 94%. Najslabša v tem pogledu je osnovna organizacija naselja Vreskovo, ki za prvih letošnjih devet mesecev ni pobrala niti dinarja članarine. Tej sledi organizacija Trga Franca Fakina s 33% pobrane članarine. Skupno je za prvih devet mesecev letos pobrano samo 69% članarine.

Ureditev plačila članarine bo v tem mesecu ena izmed osnovnih nalog članstva SZDL. V mesecu novembru je torej treba napraviti popis članstva, izbiro kandidatov za nove odbore, prav tako pa je seveda treba pobrati pri vseh članih članarino.

Šport na ESŠ v Trbovljah

Na trboveljski ESŠ so se začeli pripravljati na Ekonomiado v Kopru. To je športna prireditev vseh ekonomskih srednjih šol Slovenije. Lansko leto je bila v Mariboru, vendar se Trboveljčani tedaj niso posebno izkazali, ker so bili brez ženske ekipe in maloštevilni (le dva letnika). Letos pa bodo nastopili v vseh disciplinah Ekonomiade. V prvih pripravah so imeli že več srečanj s šolskim rivalom — gimnazijo.

V rokometni tekmi ženskih ekip omenjenih dveh šol je zmagala ESŠ s 5:4 (3:1). Pri ESŠ sta se odlikovali Jarčeva s štirimi zadetki in vratarka Krempužar. Za gimnazijo pa je bila trikrat uspešna Pustiškova. Sodil je Radej.

V nogometni tekmi pa je oslabljena ekipa ekonomske šole končno premagala gimnazijo z rezultatom 4:1 (2:1). Obe šoli sta pokazali slab nogomet, kjer pa je bila ESŠ borbenejša in uspešnejša. Na igrišču se je najbolj odlikoval Štanko Ilijaš, ki je dal 3 gole, pri gimnaziji pa Alauf. Sodil je dobro Šimčič.

Lojze

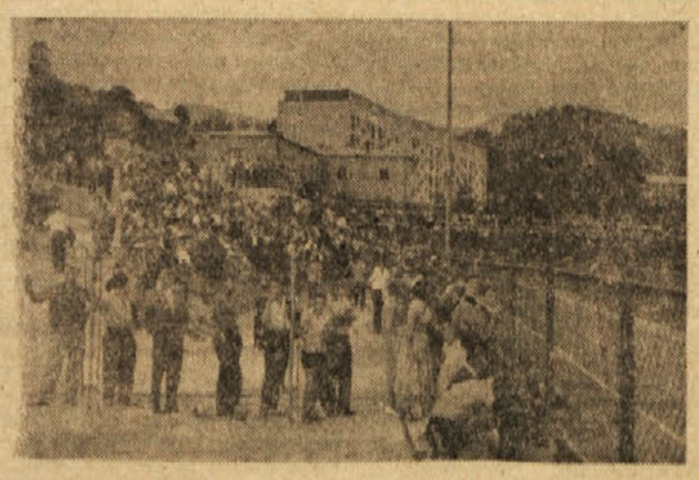

Kdaj bodo Trboveljčani spet lahko gledali nogomet doma

Ljudski poslanec Humbert Gačnik med litijskimi volivci

Peta stran

Med vrstami po svetu — Med vrstami po svetu

● Naraščajoči avtomobilski promet vsepovsod in venomer glasneje kliče po parkirnih prostorih. Ponekod so že zgradili poslopja za parkiranje, ki pa se jih avtomobilisti večinoma izogibljejo. Neprimerno urejena povzročajo predvsem veliko izgubo časa. Čas pa je za poslovne ljudi denar. Cesar drugod niso zmogli, to je uspelo Švicarjem. V Baselu sta jim dve veliki nemški tvrdki zgradili impozantno osemnadstropno palačo, ki je pravi moderni robot. Prekaša skorajda človeško domišljijo. Poslopje stoji v osrčju mesta — tri leta so ga gradili — in lahko hkrati prevzame štiri sto avtomobilov. V njem imajo tudi hotel z restavracijo in seveda avtoservis v vseh stopnjah od čiščenja do tankanja. Parkiranje brezhibno opravljajo elektronski možgani, ki jih kontrolira en sam človek. V 58 sekundah je avto v svoji garaži v kateremkoli nadstropju, kamor ga potegne dvigalo in nato posebne tehnične naprave. Gradbeni stroški za ta avtomobilski »silos« so znašali 15,5 milijonov švicarskih frankov in se bodo amortizirali v desetih letih.

● Eliot Tozer, reporter zahodnonemškega časnika »Hobby«, je nedavno v poskusnem letalu doživel stanje brezteženosti. Vse skupaj je trajalo le 40 sekund, vendar dovolj dolgo, da ga človek zavestno doživi v podrobnostih. Kakšni so bili reporterjevi občutki? »Dvajset minut pred peto se je letalo povzpelo do višine 6.100 metrov, potem pa ga je Herb naglo obrnil navzdol. Nad glavo je izginilo nebo, letalo F-94 je padalo proti zemlji kot kamen. Tisti trenutek se mi je zdelo, da mi je nekdo položil na glavo in pleča velikanski hlod. Kakor iz daljave sem zaznaval brnenje motorja in že sem začutil, da se navpično vzpenjava. »Zdaj pazi,« je zkliknil Herb. Tisti hip sem se potopil v neznani svet s prekrasnimi zvoki, pred očmi pa so se mi vrstile lepe podobe. V kabini je bilo prijetno, motor je tiho brnel. Noge so se mi dvigale od tal, glava pa je kinkala sem in tja. Imel sem občutek, kakor da sem prijetno pijan. Edina misel: ko bi le še dolgo ostal v takem položaju! Potem me je naglo vrglo na sedež, kakor da bi me nekdo pahnil kot vrečo.

Ko sem si opomogel, sem vprašal Herba: »Koliko časa sva bila brez teže?« — »Le kratek čas, približno 25 sek.« V stanju brez teže sem izgubil občutek za čas. Oziral sem se kot človek, ki je prijetno dremal, pa so ga nenadoma zbudili. Druga parabola je bila podobna prvi. Visel sem v zraku, vse v meni je viselo. Srečen sem bil kot otrok, ki ga obdajajo s kopico novih igrač. Svinčnik sem izpustil iz roke, pa ni padel, prav tako kot jaz je visel v zraku. Smejal sem se in segel po njem, moja roka brez teže pa je zaplavala po zraku mimo svinčnika. Zdelo se mi je, da mi je uspelo veliko odkritje. Zaželel sem si, da bi zgrabil svinčnik in ga vrgel v zrak, tisti trenutek pa me je spet vrglo na sedež.

»To pot je bilo bolje,« je rekel Herb, »okoli 35 sekund«. — Morda bova postavila nov rekord mi je šinilo skozi možgane, ko se je Herb pripravljal na tretjo krivuljo. Zapri sem oči. Nenadoma me je vsega prevzel občutek, kakor da me je nekdo dvignil s sedeža. »Lepo«, je rekel Herb, »skoraj 40 sekund.« »Ali ste tudi vi imeli tako prijeten občutek kakor jaz?« »Gotovo ne v tolikšnem obsegu. Če je človek zaposlen, nima mnogo časa. Gledati moram instrumente.«

Herb je usmeril letalo proti letališču. Pristala sva ob četrt na šest. Pristopil sem k doktorju Werdu: »V čem je pravzaprav problem? Ali je tako težko najti pilota, ki bi zmogel polet v vesoljski ladji?« Werd mi je povedal, da ni vseeno, ali je človek brez teže cele tedne ali pa samo nekaj sekund. Ker trajajo poskusi le kratek čas, medicinski strokovnjaki še niso mogli zbrati dovolj izkušenj, predvsem še ne vedo, kako bo pomanjkanje težnosti preneslo srce in drugi organi, zlasti krvni pritisk. In še, kako bodo delovali refleksi. Primer: če dvignemo mačko, jo obrnemo na hrbet in spustimo, se bo ujela na noge. Če jo 15 sekund podržimo stanju brez teže, ji to ne bo več uspelo. Večina strokovnjakov pa vendarle meni, da bodo izbrani in primerno izurjeni piloti vzdržali polet v vesoljstvo. Poskusi kažejo, da pri poletih v krivulji zboli vsak tretji. Nekateri zdravniki menijo, da je iskati vzroke bolezni v naglem prehodu v stanje brez teže, zlasti še, ker človek na začetku parabole začuti silen pritisk. Razen tega je v takšnem stanju težko jesti in piti, spanje pa je prava mora.«

PRAKTIČNI TEDNIK ● PRAKTIČNI TEDNIK

DROBCI O KROMPIRJU — Redilna (kalorična) vrednost krompirja je velika; še povečamo pa jo lahko, da mu pridenemo zabelo, surovo maslo, olje ali mast. Tako nam da krompir prvovrstno živilo. Dokazano je celo, da človek lahko živi samo od krompirja. Pri kuhanju krompirja se razpočijo škrobova zrnca in posesajo vodo, ali je krompir suh ali močnat ali obratno. Če ima veliko škroba, posesa ta vso vodo in zaradi tega nastane na videz neka suha snov. Če pa je v krompirju manj škroba, ostane nekaj vode nevezane in krompir je voden in sočnat.

Krompir pa ni samo hranilo ampak tudi zdravilo: topi sečno kislino in apno, zato ga uporabljajo pri zdravljenju raznih vrst protina in revmatizma. Tisti, ki si hoče obrniti v prid vse dobre lastnosti krompirja, naj ne zametuje vode, v kateri se je kuhal, ker ima v sebi veliko dopolnilnih in rudninskih snovi. Krompir je morda najbolj zdravo in hkrati najcenejše živilo. Krompir je lahko prebavljiv in v tem pogledu presega žitne vrste. Zal včasih to pokvarimo z nepravilnim ravnanjem pri kuhanju. Pečen krompir se n pr počasneje prebavlja, ker je prepojen z vročo mastjo. Pri pripravljanju krompirja v kuhinji moramo paziti tudi na tole: beljakovina, rudninske snovi in vitamini so pri gomolju največ v vrhnjih plasteh, takoj pod kožo. Segajo le kake 3 do 5 mm globoko pod površino. Če torej krompir količkaj debelo lupimo, ali pa izkuhavamo v vreli vodi in vodo zavržemo, tedaj zgubi krompir nekaj važnih redilnih snovi. Če pa dobro, okusno vrsto krompirja, ki ima precej beljakovine, pravilno pripravimo ter zaužijemo s pravimi pridatki, je to res eno naših najboljših in hkrati najcenejših živil. Najbolje pripravimo krompir, če ga parimo neoluplienega. To pa moremo storiti le v kozici, ki vanjo vložimo posebno sito za parjenje in v kateri je le malo vode, ali pa v posebnem parilniku. Krompir se zmehča v sami pari, ne pride nič v dotik z vodo obdrži v sebi vse redilne vrednosti, povrh pa je še zelo okusen. Drugi dober način pripravljanja krompirja je pečenje. Pečemo seveda neoluplienega, sicer bi z lupljenjem surovega krompirja po nepotrebnem zavrgli nekaj dobrih snovi (z dodatkom kumine). Pečemo lahko celega ali prerezanega na pol. Dobre in zdrave so tudi druge krompirjeve jedi, razne krompirjeve juhe z zelenjadjo, krompirjeve solate itd. Znanih je kakih 200 vrst jedi iz krompirja. Pravilno pripravljen krompir uživamo lahko redno vsak dan, ne da bi se na naveličali. Tudi to je pomembno.

FILM — FILM — FILM S

— Françoise Arnoul, mlada francoska filmska igralka, ki že nekaj let sodi med najpopularnejše like današnjega francoskega filma, je nedavno začela s snemanjem filma »Asfalt«, ki ga režira Herve Bromberg. V tem filmu bo Françoise prvič tudi pela in plesala.

— Pred kakšnimi tremi, štirimi leti se je znani italijanski karakterni igralec Vittorio Gasmann, ki se je proslavil z igro v »Grenkem rižu« in »Tragičnem lovu«, le nekaj mesecev mudil v Hollywoodu, nezadovoljen z možnostmi, ki so mu jih v njem dali. Pred kratkim pa se je spet vrnil v Hollywood, kjer bo nastopil v enem samem filmu. To bo »Čudež«, nova verzija istoimenskega filma, ki je bil posnet že pred dvajsetimi leti. V tem filmu bo nastopila v glavni vlogi Caroll Baker, ki se je pred letom in pol proslavila z glavno vlogo v filmu »Baby — Doll« v režiji Elie Kazana.

— »Zavožena življenja« je napet pustolovski film o pobeglih kaznjencih, nasilju in zasedah, tragični igri z življenjem in smrtjo, o ženski in moškem, ki sta vsak hip lahko žrtev revolverskega strela. Režiserja filma sta: A. Bianchi in R. Mauri, igralci pa Virna Lisi, Sandra Milo, Jacques Sernas, Gabriele Tinti in John Kitzmiller.

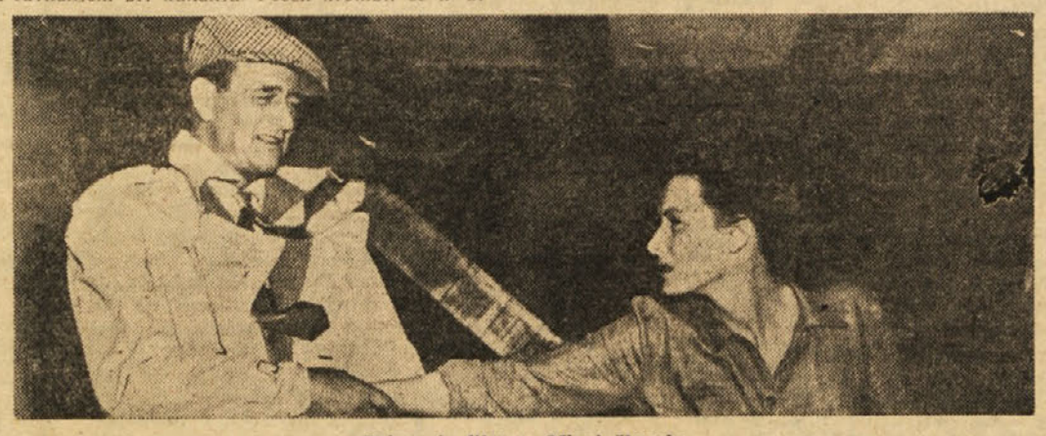

Prizor iz filma: »Mirni človek«

PROFESIONALNA REHABILITACIJA IN ZAPOSLITEV DELOVNIH INVALIDOV

Nov sistem invalidskega zavarovanja, ki se uvaja z načrtom zakona, sprejetim na zadnjem zasedanju ZIS, ugotavlja invalidnost delavca in uslužbenca izključno po tem, ali je invalidnost vplivala na njegovo sposobnost za opravljanje posla, pri katerem je bil zaposlen, pravica na invalidsko zaščito pa se odreja po njegovi preostali sposobnosti.

Na tej osnovi se razvrščajo delavci in uslužbenci v tri kategorije. V prvo kategorijo pridejo tisti delavci in uslužbenci, ki so nesposobni za delo v svojem poslu ali za kako drugo delo — v drugo kategorijo se uvrščajo tisti, ki so samo delno sposobni za delo pri svojem ali drugem poslu, v tretjo pa delavci in uslužbenci, ki so nesposobni ali samo delno sposobni za delo pri svojem poslu, a popolnoma sposobni za delo pri drugem poslu.

PRAVICA NA PROFESIONALNO REHABILITACIJO

Delavcem in uslužbencem — invalidom dela se zagotavlja zaposlitev po preostali delovni sposobnosti, bilo si to s predhodno rehabilitacijo ali brez nje.

Profesionalna rehabilitacija se doseže z izučitvijo v določenem poklicu, s praktičnim delom na ustreznem delovnem mestu v gospodarskih in drugih organizacijah in ustanovah; z izučitvijo v določenem poklicu v posebnih delavnicah, ustanovljenih in posebno organiziranih in urejenih za strokovno usposabljanje in zaposlovanje invalidov z večjo stopnjo invalidnosti; z izučitvijo za določen poklic v posebnih ustanovah ali organizacijah za rehabilitacijo invalidov; s šolanjem v ustreznih posebnih in strokovnih šolah in tečajih, v katerih se usposabljajo strokovni kadri; s prilagojevanjem za delo pri ustreznem poslu s praktičnim delom na ustreznih delovnih mestih v gospodarskih in drugih organizacijah in ustanovah.

Profesionalna rehabilitacija se izvaja pod strokovnim nadzorstvom in ob pomoči zdravnikov. Posamezni poklici se uče po posebnih, skrajšanih programih. Gospodarske in druge organizacije in ustanove so dolžne sprejemati delovne invalide na rehabilitacijo.

PRAVICA NA ZAPOSLITEV

Pravico na zaposlitev imajo vsi delovni invalidi, ki v trenutku nastopitve invalidnosti niso prešli določene starosti (moški 55, ženske 50 let). Delovni invalidi, ki so se s profesionalno rehabilitacijo usposobili za ustrezni posel, imajo pravico na zaposlitev ne glede na starost.

Pod pravico na ustrezno zaposlitev razumemo pravico delovnih invalidov, da se mu zagotovi zaposlitev pri poslu, ki ustreza njegovi preostali delovni sposobnosti. Tako imajo invalidi, ki so se s profesionalno rehabilitacijo usposobili za delo, pravico na zaposlitev pri delih, za katere so se z rehabilitacijo usposobili. Delovni invalidi — kvalificirani ali visokokvalificirani delavci in uslužbenci s srednjo ali višjo strokovno sposobnostjo imajo pravico, za katere je potrebna enaka strokovna sposobnost, s tem, da se z njihovo privolitvijo lahko zaposle tudi pri delih, ki je zanje potrebna nižja strokovna sposobnost. Ostali delovni invalidi imajo pravico, da se zaposle pri delih, pri katerih more invalid svojo preostalo delovno sposobnost najracionalneje koristiti glede na invalidnost in delovno izkustvo.

Zaposlitev invalidov na ustreznem delovnem mestu je pravica invalidov II. in III. kategorije, ki se morejo zaposliti pri ustreznih delih brez rehabilitacije, kakor tudi tistih, pri katerih grozi nevarnost nastopa invalidnosti, ako podaljšajo delo na tem poslu. Zavodi za socialno zavarovanje so dolžni, da preko organov za posredovanje dela zagotovijo invalidom ustrezno zaposlitev — a dolžnost organov za posredovanje dela je, da posredujejo pri zaposlitvi invalidov na tistih delovnih mestih, ki so pripravna za zaposlitev invalidov. Na takih delovnih mestih morajo gospodarske in druge organizacije in ustanove izključno sprejemati in zaposlovati delovne invalide. Ako zavod za socialno zavarovanje ne zagotovi preko organa za posredovanje dela invalidu ustrezno delovno mesto, je dolžan, da izplačuje začasno nadomestitev službenih prejemkov v višini 50% mesečnih prejemkov v zadnjih treh mesecih — ako pa so v pogledu premoženjskega stanja in dohodkov izpolnjeni ustrezni pogoji za zaščitni dodatek, je dolžan, da mu izplačuje tudi povečanje do 75% njegove povprečne plače.

Zaposlenim invalidom, ki imajo pri svojem novem poslu manjšo plačo ali da zaradi skrajšanja delovnega časa zaslužijo manj, in podobno, je zavod za socialno zavarovanje dolžan plačati nadomestilo do višine tarifne postavke prejšnjega delovnega mesta oziroma do višine tarifne postavke za delo s polnim rednim delovnim časom. Invalidom dela II. in III. kategorije, ki imajo pravico na polni iznos invalidske penzije, se za čas zaposlitve ustavi prejem 50% njihove penzije.

Ljubomir Purič

PROLETAREC PORAŽEN V HRASTNIKU

Hrastniški Rudar je na domačem igrišču zasluženo premagal enajstorico Proletarca iz Zagorja. To, kar ni nihče pričakoval v prvem polčasu, se je zgodilo v drugem delu igre. Po veliko boljši igri Proletarca v prvem polčasu, ko je dosegel njegov napad tudi dva učinkovita gola, je domače moštvo po odmoru zaigralo povsem prerojeno. — Najprej je Rudar po Kovaču zmanjšal rezultat na 2:1, kmalu zatem pa je isti igralec izenačil. Zmagoviti gol za Hrastničane je zabil Vezovišek. Rezervni vratar Rudarja, ki je vskočil namesto poškodovanega Šarlaha, je bil odličen.

Sodnik iz Celja je sodil dobro.

Slovenska conska liga

Toča golov v Mariboru

PREDZADNJE KOLO JESENSKEGA PRVENSTVA SE JE KONČALO S PRESENETLJIVIM PORAZOM TRBOVELJSKEGA RUDARJA. VSE DO TEGA KOLA JE BIL V VODSTVU RUDAR S PREDNOSTJO ŠTIRIH TOČK. Z RAZVELJAVITVIJO REZULTATA TEKME S KLADIVARJEM IN KREPKIM PORAZOM V MARIBORU PA JE ZDRKNIL NA DRUGO MESTO. TEKMA S KLADIVARJEM BO ODIGRANA PONOVNO.

BRANIK : RUDAR 6:1 (3:1)

O tej tekmi se menda res ne da napisati drugače kot — slabo. Odkrito povedano: niti nogometni strokovnjaki niso pričakovali tako visokega poraza, saj so revirčani znani kot dobro vigrana in borbena ekipa. Tokrat je splahnela borbenost, in igralci Rudarja so nastopili kot neko nezrelo podeželsko moštvo, ki proti Braniku ne more pričakovati več kakor samo poraz. Videti je, da se rudarjevci na mokri travi težko uveljavijo, saj so se krepko »lovili« in predvsem zaradi nestabilnosti po nepotrebnem izgubljali žogo. Domači so si s starti na prvo žogo pridobili terensko premoč in nato povsem pokosili goste. Sicer pa to ni bilo kdove kako težko, saj so vsi rudarjevci, če ne upoštevamo morda le nekaj svetlih trenutkov pred Branikovim svetiščem, in edino izkoriščeno priložnost, igrali pod povprečjem, tako v obrambi kot v napadu, Branik je imel šanse za še višjo zmago. Strelci za Branik so bili: Cekov, Belcer, Hanzel, Gabrijan 2 in Plaznik. Edini gol za Trboveljčane je dosegel Perc.

Sodnik Jakše je sodil dobro, le tu in tam je nekoliko »opešal«. Rudar je napovedal protest zaradi spornega tretjega gola.

V predtekmi so na pomožnem igrišču fizično močnejši mladinci Branika premagali ustrezno moštvo Rudarja s 4:1.

Čestitka

RUDIJU BREGARJU, PREDSEDNIKU OBČINSKEGA ODBORA SOCIALISTIČNE ZVEZE V ZAGORJU, ČESTITAJO OB PRIJADRANJU V ZAKONSKI PRISTAN Z ŽELJO, DA BI MU ŽAKONSKI JAREM V NADALJNJEM ŽIVLJENJU NE BIL NIKOLI PRETEŽAK.

SODELAVCI, PRIJATELJI IN ZNANCI

POIZVEDBA

Dne 9. novembra je odšel 82-letni Alojz Konhajzler iz Loke pri Zid. mostu od doma ter se do danes še ni vrnil. Prosimo, kdor bi kaj vedel o pogrešancu, da takoj sporoči Ljudski milici ali sinu Jožetu, Loka pri Zidmostu.

Celjska podzvezna nogometna liga

Še dve točki za Brežice

V nedeljo so gostovali Brežičani v Slovenskih Konjicah proti domačemu Usnjarju in zmagali z rezultatom 4:1.

Zmaga Brežičanov je bila zaslužena, saj so bili mnogo boljši nasprotnik. Igrišče je bilo slabo, razmočeno in blatno. Domačini so izkoristili od dveh le eno enajstmetrovko. Za Brežice pa so bili uspešni: Inkovič, Nešič in Drobnič ter avtogol domačih.

Zmaga brežiške enajstorice je bila zaslužena.

Bratstvo jesenski prvak?

V predzadnjem kolu CNP je Bratstvo iz Hrastnika imelo v gosteh Partizana in Šoštanja. Igra v prvem polčasu je bila enakovredna. Bratstvo je doseglo prvi gol, gostje so kmalu izenačili, toda gol je bil dosežen iz ofsidea. Gostje so v drugem polčasu popustili in so domači zaigrali boljše. Z dodatnima dvema goloma so postavili končni rezultat.

S to zmago si je Bratstvo še bolj utrdilo položaj na lestvici, in če ne bo kaj posebnega, kaže, da bo Bratstvo prvak.

Sodnik Ambrož ni imel ravno najboljšega dneva ter je sodil zelo slabo.

Svoboda (Kisovec) premagala Kovinarja (Štore)

Kandidat za prvo mesto v tej skupini je tokrat položil orožje proti razigranim Svobodarjem iz Kisovca. Kljub slabemu vremenu je bilo na igrišču toliko gledalcev kot že dolgo ne.

Gostje so začeli z močno ofenzivo, ki pa ni uspela. Igralci Svobode so se bolje uveljavili. Rezultat: štirje efektni goli ter dve dragoceni točki.

Sodnik je dobro sodil in je zmaga Svobode zaslužena.

V nedeljo bo Svoboda gostovala v Brežicah, kjer pa so točke težko dosegljive, ker je brežiška enajstorica sedaj močna.

Rojstva

Trbovlje: Anica Petek, Knezdol — dečka; Ivanka Čebin, Zagorje — dečka; Anica Dolanc, Trbovlje — dečka; Frančiška Pesko, Trbovlje — dečka; Katarina Razboršek, Zagorje — deklico; Terezija Fils, Trbovlje — deklico; Marija Renko, Zagorje — deklico; Frančiška Lavrin, Kisovec — dečka; Marija Otten, Trbovlje — dečka; Lidija Naprudnik, Trbovlje — deklico.

Senovo: Marija Grmšek, Senovo — deklico.

Brežice: Antonija Ivanšek, Trebež — deklico; Marija Rašič, Zagreb — deklico; Terezija Tratar, Radovljica — deklico; Ljubica Stritof, Donji Čemehovec — deklico; Ana Danko, Gor. Lenart — deklico; Valburga Božič, Prušnja vas 11 — deklico; Angela Robar, Sevnica — deklico; Slavica Zitkovič, Laduč — deklico; Brigita Colarič, Globočice 20 — deklico; Marija Strucl, Videm - Krško — dečka; Jožefa Germovšek, Zakot 11 — dečka; Marija Vižintin, Brestanica — deklico; Ivana Frelih, Zg. Pohanca — dečka; Terezija Ferenčak, Sela 43 — deklico; Jožefa Lisec, Lukovec 18 — deklico; Rozalija Gramc, Vrhovska vas 11 — deklico; Draga Naumovski, Mostec 11 deklico; Jožefa Jalovec, Bučerca — deklico.

poroke

Trbovlje: Albin Maroh, elektromoister iz Murske Sobote in Matilda Kos, uslužbenka iz Murske Sobote; Albin — Adam Biziak, uslužbenec iz Hrastnika — Marno in Brigita Bajda, gosp. pomočnica iz Trbovelj — Župa; Martin Topole, šofer iz Trbovelj in Julijana Senčar, šivilja iz Knezdola.

Senovo: Leopold Sajovec, kmet, Zagarski vrh štev. 34 in Marija Stravs, poljedelka, Kališovec štev. 9; Franc Kranjec, delavec, Leskovec štev. 23 in Ana Hriberšek, poljedelka, Dolenji Leskovec 48.

Brežice: V tem tednu ni bilo nobene poroke.

smrti

Trbovlje: Pavlina Zupan, roj. Perko, stara 25 let iz Hrastnika; Franc Grivec, star 79 let iz Trbovelj.

Senovo: V tem tednu ni bilo smrtnih primerov.

Brežice: V tem tednu ni bilo smrtnih primerov.

MALI OGLASI

Zaradi bolezni prodam veliki kozolec v zelo dobrem stanju. — Jožefa Hefler, Brežice, Stare pravde 14.

Prodam štedilnik, črn, v dobrem stanju, znamke »Pionir«. — Naslov v upravi.

Zdravnica išče hišno pomočnico za Slavonsko Požego. Prednost imajo one z gospodinjskim tečajem. Vsa pojasnila se dobijo v Vidmu-Krškem, Tovarniška ul. 6

RAZPIS

Šahovska sekcija SD »Rudarja« v Trbovljah obvešča vse ljubitelje šaha, da se bodo začela redna tekmovanja. Zato razpisuje turnir brezkategornikov (neorganiziranih šahistov, prvenstvo pionirjev in ženski turnir. Priglasitve sprejema šahovska sekcija vsak torek, četrtek in soboto od 18. ure dalje v prostorih šahovske sekcije. Prijatelji šaha, vabljeni! — Odbor.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo dr. Nadi Štarklnovi za skrb in nego, ki jo je posvetila našemu očetu. Enako strežnemu osebju bolnišnice.

Družina Šmitova

REŠITEV NAGRADNE UGANKE IZ 46. ŠTEVILKE

Rešitev nagradne uganke se glasi: MIZA.

Žreb je prisodil knjižno nagrado za rešitev uganke Anki RUČMAN, učenki 2. razreda osnov. šole Šentjanž, pošta Šentjanž na Dolenjskem, kateri bomo poslali knjižno darilo po pošti.

Vsem ostalim rešiteljem uganke, ki jim žreb žal ni bil naklonjen, za poslano pošto in pozdrave prisrčna hvala.

UREDNIŠTVO

NOVA NAGRADNA POSETNICA ZA PIONIRJE

LADO RIJAVC

Če boste črke imena v gornji vizitki pravilno prestavili, boste dobili ime lepega letoviškega kraja na Gorenjskem, kjer je bilo letos mnogo gostov in je kraj posebno znan trboveljskim taborникom, ker so tamkaj že taborili, bili pa so tamkaj verjetno tudi že drugi Zasavčani na letnem oddihu.

Rešitev uganke nam prinesite ali pa pošljite po pošti na uredništvo lista do nedelje, 30. novembra opoldne. Za pravilno rešitev imamo pripravljeno 1 lepo knjižno darilo (podelitev po odločitvi žreba).

Ko nam boste odgovorili, ne pozabite navesti razen svojega imena in priimka še razred šole, ki jo obiskujete, nadalje pošto in kraj, kjer ste doma.

Vsem pionirjem lepe pozdrave!

UREDNIŠTVO

KINEMATOGRAFI

KINO »DELAVSKI DOM« V TRBOVLJAH: 21.—24. novembra sov. barv. cinem. film »DON KIHOT«; 25.—27. novembra jug. film »MALE STVARI«; 28. nov. do 1. decembra slov. film »KALA«.

KINO »SVOBODA — TRBOVLJE II«: 22. do 24. novembra madžarski film »DVANAJST ZADETKOV«; 28. do 1. decembra ital. barvni film »HELENA IN MOŽJE«.

KINO »SVOBODA — ZASAVJE« V TRBOVLJAH: 22. do 24. nov. amer. pustolovski film »ŠPIJONSKI LOV«; od 29. nov. do 1. decembra barv. kavbojski film »DALEČ SO HORIZONTI«. Predstave: sobota in nedelja ob 17. in 19.15, v nedeljo ob 3. uri pop. za mladino. V ponedeljek samo ob 18. uri.

KINO »PARTIZAN« SEVNICA: 22. in 23. nov. amer. film »MODRI PAJČOLAN«; 29. in 30. nov. češki film »POKORNO JAVLJAM«.

RAZPIS

Na podlagi Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS o določitvi roka za razpis prvih volitev v zadružne svete kmetijskih zadrug (Ur. list LRS 24/58) in v zvezi z določbami z odstavka 70. točke navodil za volitve zadružnih svetov in upravnih odborov kmetijskih zadrug (Uradni list FLRJ št. 23/58) in po sklepu seje upravnega odbora Kmetijske zadruge Trbovlje z dne 3. novembra 1958, razpisuje upravni odbor

VOLITVE
ZA ZADRUŽNI SVET KMETIJSKE ZADRUGE TRBOVLJE.

Volitve bodo dne 23. novembra 1958 na sledečih voliščih:

1. Volišče št. I.: v osnovni šoli Dobovec za celotno področje Dobovca.
2. Volišče št. II.: v zadružni pisarni za Trbovlje, Gabrsko, Bevško, Ojstro in Retje.
3. Volišče št. III.: v osnovni šoli Čeče za Čeče, Svine in Ostenek.
4. Volišče št. IV.: pri Stojcu v Knezdolu za Podmejo, Knezdol in Rovte.
5. Volišče št. V.: v šoli na Partizanskem vrhu za Čebine, Vrhe in Partizanski vrh.
6. Volišče št. VI.: v kulturnem domu Klek za Klek, Prapreče in Planinsko vas.

Začetek volitev ob 7. uri do 19. ure. Volili se bodo kandidati izmed članov zadruge.

„JUGOTANIN“
SEVNICA

SPREJME V SLUŽBO

2 MOČI ZA KNJIGOVODSTVO

Ponudbe pošljite ali se oglasite osebno na naslov »JUGOTANIN«, komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij, Sevnica.

INDUSTRIJSKA KOVINARSKA ŠOLA STROJNE TOVARNE TRBOVLJE

AKTIVA — BILANCA na dan 31. decembra 1957

Zap. št.	Naziv postavke	Znesek	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek
	A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev	
1.	Osnovna sredstva	26.162	1.	Sklad osnovnih sredstev	26.162
2.	Investicije v teku	20.325	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	—
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	569	3.	Razni skladi	851
			4.	Dolgoročno posojilo za financiranje investicij	—
			5.	Drugi viri financiranja investicij	20.325
	B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev	
4.	Skupna obratna sredstva	2.404	6.	Banka — kredit za obratna sredstva	—
			7.	Sklad obratnih sredstev	545
	C. Sredstva v obračunu in druga aktiva		8.	Investicijsko posojilo za obratna sredstva	—
			9.	Pasivne časovne razmejitve	—
5.	Kupci in druge terjatve	796'1		C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva	
6.	Druga aktiva	9		obveznosti	3.548
			11.	Druga pasiva	—
	Skupaj:	51.431		Skupaj:	51.431

Vodja računovodstva: (Košir Vera) l. r. — Preds. upravnega odb.: (Narad Janez) l. r. — Direktor: (Matko Friderik) l. r.

GOSTIŠČE ELEKTRARNE TRBOVLJE

AKTIVA — BILANCA na dan 31 decembra 1957 — PASIVA

Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
	A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev	
1.	Osnovna sredstva	—	1.	Sklad osnovnih sredstev	—
2.	Investicije v teku	—	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	—
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	—	3.	Razni skladi	—
			4.	Dolgoročno posojilo za financiranje investicij	—
			5.	Drugi viri financiranja investicij	—
	B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev	
4.	Skupna obratna sredstva	818	6.	Banka — kredit za obratna sredstva	—
			7.	Sklad obratnih sredstev	—
	C. Sredstva v obračunu in druga aktiva		8.	Investicijsko posojilo za obratna sredstva	—
			9.	Pasivne časovne razmejitve	—
5.	Kupci in druge terjatve	184		C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva	
6.	Druga aktiva	96	10.	Dobavitelji in druge obveznosti	898
			11.	Druga pasiva	—
	Skupaj:	898		Skupaj:	898

Vodja računovodstva: Za Blatnik Grošelj Franc — Predsednik upravnega odbora: Zorko Milan — Upravnik: Kos Peter

Gostišče elektrarne Trbovlje v l. 1957 uspešno zaključilo poslovanje. Doseženi promet je bil nekoliko nižji kot v letu 1956 iz razloga, ker se je v preteklem letu vršila montaža novega agregata v Elektrarni Trbovlje in je tako moralo Gostišče elektrarne Trbovlje nuditi usluge večjemu številu gostov.

V gorečem bombniku visoko na nebu

28. aprila letos se je na hladnem nočnem nebu Severnega Teksasa in Oklahome znašel 23-letni poročnik James O. pred težavno odločitvijo: ali naj reši svoje življenje ali naj se popolnoma sam spusti v neenak boj z zažganim bombnikom B-47, da bi rešil življenje tovariša, člana posadke. Treba se je bilo hitro odločiti. James se je odločil za tovariša. V naslednjih dveh urah in desetih minutah je napravil eno izmed najneverjetnejših dejanj v zgodovini ameriškega letalstva.

Reaktivni bombnik 2278 s štiričlansko posadko je vzletela z letališča v Ebileni (Teksas) ob 19,55. Hitro se je povzpel preko 11.000 m visoko. Naloga poveljstva je bila: preizkusiti nočni polet in napraviti improviziran napad mest Amanila in Denver (Kolorado). Avion mora upravljati John K.

Na svojem sedežu v kljunu B-47 je John uravnaval letalo z metodično natančnostjo. Za njim je na levi strani sedel starejši pilot, major James M., ki je opazoval in ocenjeval njegovo delo. Ob 22.05 je John končal improviziran napad na Amanilo in se obrnil proti Denveru, ko so letalci nenadoma zaslišali vrsto zamolklih eksplozij, ki so stresle vse letalo.

Major James M. je opazil, kako plamen liže levo krilo, neposredno v bližini skladišča z gorivom. Motor bo eksplodiral zaradi pomanjkanja goriva! Vsak trenutek lahko pride do eksplozije. Ni imel več kaj premišljevati: takoj je ukazal svoji posadki, da izskoči.

John K. je obrnil stol za izskok in opazil majorja, kako si pripenja padalo, katero je prej odložil, da bi laže opazoval njegovo delo. Ta je potegnil za avtomatično pripravo za skok iz letala. Bil je rešen. Tisti hip je skozi odprtino udaril hladen veter, ki je majorju raztrgal masko za kisik, mu razmetal padalo, samega pa vrgel na konec ozkega prelaza na levi strani bombnika. Medtem ko je tu ležal nežavesten, je veter nanosil nanj razne odpadke in ga z njimi prekril.

V istem času je poročnik James odkril dolg pokrov, ki je prekrival obole sedišč. Potem je pilot Jim G. pričvrstil opremo in pritisnil na gumb priprave za izmet iz stroja. Nič. Pritisnil je še enkrat in še tretjič. Sedež je ostal na svojem mestu. Ni mu preostalo več časa. Upal je, da sta dva pilota in njegova pomočnika že izletela. Tudi on je moral to kar najhitreje storiti. Odmotal je vezi, s katerimi je bil pritrjen na stol, razbil aparat za kisik, in se z največjim naporom spustil po ozkih stopnicah v prehod, ki je držal proti pilotovi odprtini. Naenkrat pa je začutil pomanjkanje kisika. Pred očmi se mu je zamračilo. Pogledal je nazaj in opazil poročnika O., ki se je spuščal s svojega sedeža v zadnjem delu aviona. Pilot Jim je vedel, da hoče poročnik izkočiti, zato se mu je umaknil s poti. Odšel je sam po prelazu, dokler ni končno padel skozi odprtino. Sekundo kasneje je Jim visel na svojem padalu.

Poročniku Jamesu O. se je zgodilo isto kakor Jimu. Tudi njemu je aparat za izmet sedeža odpovedal, le da poročnik James ni uničil aparata za kisik. Povzpel se je preko stopnice, ko pa se je obrnil, je med odpadki opazil nekaj, kar je bilo podobno človeški nogi. V nečem si je bil povsem na jasnem: major bo v nekaj minutah umrl. Umrl zaradi pomanjkanja kisika ali zaradi eksplozije letala.

Poročnik O. je začel z rokami iskati po ozkem, temnem hodniku majorjevo padalo, kjer ni videl niti za ped daleč. Mora ga najti, ga dati na majorja in ga čimprej spraviti iz letala. Nato pa se je začel okoli njega širiti strupena megla. Nič več ni imelo pomena iskati majorjevo padalo. Zadnje upanje na njegovo rešitev je propadlo. Vedel je sicer, da ga ne bo mogel nihče dolžiti, zakaj je zapustil majorja. Tudi njemu so moči pojemale. Tudi on počasi umira.

Nenadoma pa je poročnika O. spreletela nova misel. Ob največjem naporu se je odplazil do svoje kabine. Nenehno si je ponavljal, da starega majorja ne sme pustiti v takšnem položaju. Pognal se je na svoj sedež z željo, da bi aparat za izmetavanje tudi sedaj zatajil. Pričvrstil si je svojo masko za kisik in pogledal ven. Desno krilo letala se je kopalo v plamenih. Desni zunanji motor je eksplodiral. Poročnik O. je izključil aparat, ki je avtomatično upravljal letalo. Za vsako ceno mora priti z avionom niže. Samo v gostejšem zraku bo imel major še možnost, da pride vsaj nekoliko do kisika. Poročnik O. je skušal premakniti ročko za pripravljanje, toda ta se je zataknila in je ni mogel premakniti. Da bi jo premaknil, je bilo treba več moči. Končno mu je to uspelo.

Bombnik B-47 se je začel spuščati niže. Poročnik je vedel, da se stroj bliža meji svoje sposobnosti. Vsak trenutek se lahko znajde na zemlji. Toda stari major je umiral.

Na 11.000 m višine, kjer se je poročnik O. začel spuščati, je bilo okrog 32 stopinj pod ničlo. Nad svojo kabino ni imel več pokrova in veter mu je s silno brzino udarjal naravnost v obraz. Oči so ga pekle tako, da je dvomil, če bo še zdržal. Bal se je, da bo oslepel. Toda spuščal se je še naprej.

V višini 2.000 m je letalo spet naravnal in vključil radio. Vsem postajam na zemlji in vsem avionom, ki so takrat leteli, je poslal signal za hitro pomoč.

— Tu je reaktivni bombnik 2278! — je neprestano ponavljal.

Po nekaj sekundah je letalska baza v Altusu (Oklahoma), ki je bila oddaljena 200 milj, slišala poročnikov glas in mu dala smer za kompasu. Komaj je bral instrumente, toda vedel je na pamet, kje ima kompas. Nekako je uspel obrniti letalo, dokler ni igla na kompasu kazala smeri, ki so mu jo dali preko radia. Zatem je poročnik O. uspel zmanjšati brzino. Veter mu ni več pihal s tako silo v obraz, tako da je to težavo laže prenašal.

Plamen na krilu je — kakor je bilo videti — ugasnil, toda iz motorja so še vedno udarjale iskre. Slišal je glas preko radia, ki mu je predlagal, naj se spusti v Alpusu. Poročnik s tem ni soglašal. Ni hotel tvegati pristanka na letališču, ki ga ni poznal. Raje je še letel kakih 150 milj, da se spusti na svojem letališču.

— Spustil se bom v Abileni. Dajte mi smer!

James O. je začel trmasto borbo, samo da bi svoj poškodovani bombnik pripeljal do Abilene. Med potjo ga je ujel radar neke postaje za zračno komando in ga vodil.

Ko je priletel do Abilene, je bila vidljivost nekako zadovoljiva, vendar se ni mogel spustiti na tla brez specialnega svetlobnega znamenja, ki se daje ob pristajanju. Kontrolna tabla z gumba pa je bila v drugi kabini.

Nenadoma se je poročniku zazdelo, da ga je nekdo vščipnil v nogo. Pogledal je: poleg njegovega stopala je sedel major M., ki je bil tako izčrpan, da ni mogel spregovoriti besede.

Poročnik je moral na vsak način užgati signale. Preko interfona je sporočil majorju, kaj naj stori. Čeprav je bil stari major na kraju svojih moči, se je le nekako privlekel v drugo kabino. V njej je bila popolna tema. Ni mogel najti potrebnega gumba, vendar ni upal tvegati, da bi preizkusil vsakega posebej. Počasi se je vrnil k poročniku in mu odkimaval z glavo, da ni uspel. Poročnik je tedaj zavpil, da mora imeti svetlobne signale na vsak način užgane.

Major se je spet vrnil v drugo kabino. Ulegel se je in upal, da se mu bodo oči privadile na temo. Zdelo se mu je, da je minila cela večnost. Ponovno je zapustil kabino, a ni mogel več dalje. Legel je na pod v ozkem hodniku.

Poročnik je glasno klel, misleč, da bo tako premaknil majorja. Končno mu je to uspelo. Spomnil se je tudi, da ima v svoji letalski opremi baterijsko svetilko. Major se je z največjim naporom spet odplazil do kabine, našel stikalo — in svetlobni signali za spuščanje so zagoreli.

Operater v hišici na koncu piste je ujel poročnika s svojim radarjem in mu začel dajati navodila. Toda poročnik O. je tudi sedaj kompas komaj videl, roke pa so mu do laktov zamrle. Moral je napeti svoje skrajne moči, da je izvršil navodila, ki jih je dobil preko radia.

Komandant letalske šole, major Doyle R., je sedel v stolpu nad letališčem. Hladni znoj ga je oblival, ko je opazoval poročnikov avion, vendar je povsem mirno dejal:

— Odlično manevrirate!

Poročniku je postalo laže, ko je zaslišal komandantov glas. Ta je zaželel še nekatere podatke od njega.

— Komaj vidim okoli sebe, je rekel poročnik, zdi se mi, da sem oslepel.

Vendar je uspel, da sporoči komandantu tisto, kar je od njega zahteval, nato pa se je začel počasi spuščati. Zdelo se mu je kakor da v temi stopa po nekih čudnih stopnicah. Spustil se je še malo in letalo izravnal, da bi prišel laže niže. Ko je že mislil, da se bo vsak trenutek dotaknil zemlje, je zaslišal preko radia, da je šel preveč v desno. Zemlja je bila tako blizu, da ni mogel ničesar več popraviti.

— Napravi krog! Napravi krog! — je neprestano ponavljal glas iz mikrofona. Poročnik ni imel več moči da bi napravil krog. Pristal bo, pa naj bo, kar bo!

Ob pisti je bilo razporejeninh 30 bombnikov B-47, poročnikov avion pa je padal prav nad njimi.

— Bilo bi dobro, če bi lahko zavil malo na levo — je dejal komandant Doyle R. mirno.

Poročnik se je z vso težino svojega telesa naslonil na ročko za upravljanje. Bombnik je naglo zavil na levo. Poročnik je videl svetilke z obeh strani piste. Njegov B-47 se je med njimi spustil na zemljo.

To je bil najboljši pristanek, kar jih je kdajkoli napravil. Bombnik je uspel ustaviti tik pred ambulanto in gasilskimi vozili, ki so bila pripravljena.

Major M. ni mogel izskočiti skozi odprtino na zemljo. Poročnik je skočil iz svoje kabine, toda že naslednji trenutek je imel občutek, da je popolnoma oslepel. Za njim se je po lestvici spustil major in padel bolničarjem v naročje.

Poročniku O. se je vid povrnil po nekaj urah počitka. Naslednji dan sta z majorjem zapustila bolnišnico. Odpeljala sta se do dvorane njihove baze, kjer se je zbralo vse osebje in mnogi člani njunih družin. Prišel je tudi general Thomas P., ki je preteklo noč preko radia spremljal dramatičen razgovor med poročnikom O. in ljudmi z letališča v Abileni.

Ob prisotnosti 800 ljudi je general Thomas P. pripel na prsi Jamesa O. najvišje letalsko odlikovanje za dejanje, ki morda nima primere.

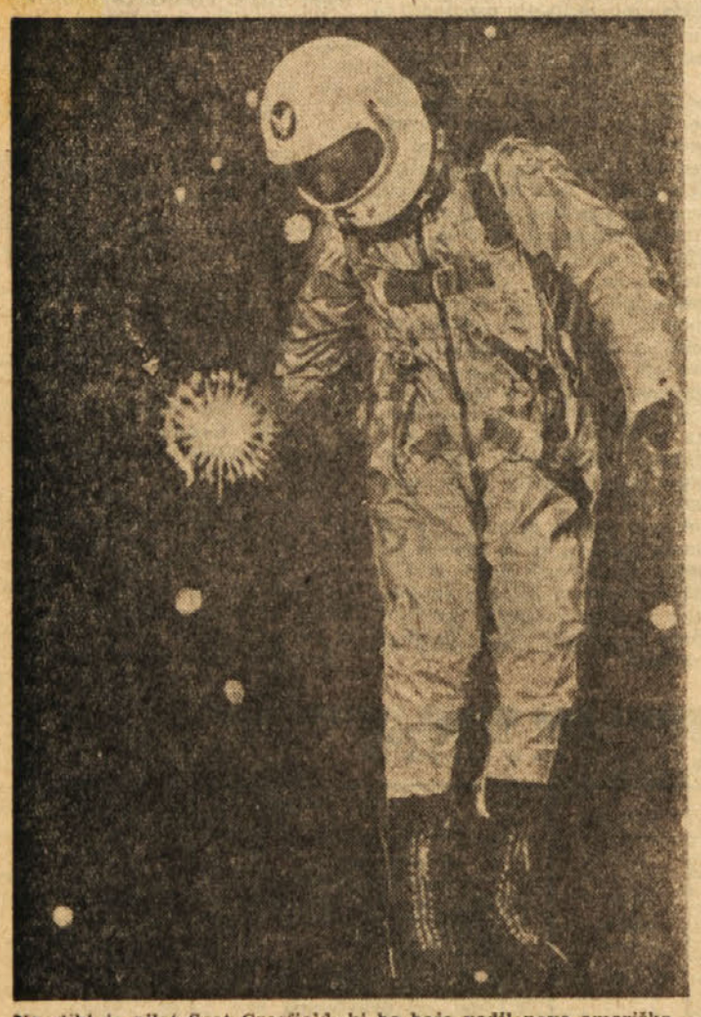

Na sliki je pilot Scot Crosfield, ki bo baje vodil novo ameriško letalo »X-15«; le-to bo poletelo s človekom v vsemirje

Anekdota iz Georgije

Ves svet ve, da so črncem v ZDA po zakonu priznane enake pravice kot belcem, znano pa je tudi, kako je s to rečjo v praksi. O tem smo pred nedavnim brali mično zgodbo, ki jo v naslednjem prinašamo našim bralcem. Napisala jo je Carmen Tessier v znanem pariškem dnevniku »France-soir«. Duhovita zgodba se glasi takole:

Neki volivec črne polti pride nekje v državi Georgiji (ZDA) v volilni lokal.

»Kaj hočete?« ga vpraša predsednik bele polti.

»Volil bi rad, gospod!«

Predsednik ga pogleda in pravi:

»Prav! Toda najprej morate plačati 150 dolarjev, s čimer si pridobite volilno pravico.«

Črnec seže v žep in položi pred predsednika zahtevan znesek.

»Smem sedaj voliti?«

»Ne! Potrebno je še, da dokažete, kako je z vašo osnovno šolsko izobrazbo.«

»Prosim!«

»Povejte mi, kakšno število dobimo, če pomnožimo rezultat Einsteinove enačbe s številom 3, 14159?«

»Ali moramo to povedati takoj?« — vpraša prestrašen črnec.

»Da, takoj!«

»No, prav, zmnožek da 2 milijardi 892 milijonov 524.618.«

Beli predsednik ni pokazal iznenadenja nad hitrim in točnim odgovorom črnopoltega volivca, pač pa mu je zastavil drugo vprašanje:

»Mi lahko recitirate Shakespearovo pesnitev »Macbeth« v francoščini?«

Črnec vstane in recitira dve uri »Macbeth« v francoščini.

Beli predsednik je bil spet presenečen nad znanjem črnega volivca, ni pa odnehal:

»Imam še neko vprašanje. Če mi boste nanj odgovorili, boste smeli voliti!«

Tedaj je priplezal iz predala svoje mize neki kitajski časopis.

»Mi lahko prevedete ta članek?«

Črnec pregleda članek v kitajščini in pravi:

»Dobesedno vam članka ne morem prevesti, ker je napisan v narečju, ki ga ne razumem v vseh potankostih, vendar vam lahko povem glavno vsebino članka.«

»In kaj pravi?«

»Pisec članka trdi, da v Georgiji letos ne bo kaj dosti črncev volilo...«

Krištof Dimač

11. DEL — STAMBEDA V BABJEM POTOKU

Po povesti Jacka Londona Riše I. Špitaler

28. Dimač pa je odkimal. »Tako bi izgubili štiri ure. Po tej dolini smo napravili že najmanj osem milj dolgo pot, in kakor kaže, se bo kmalu obrnila proti jugu. Šli bomo po dolini naprej, potem pa bomo na kakem primernem mestu prekoračili hrbet, ki jo loči od Babjega potoka.« — Obrnil se je k deklici: »Ali greste z nama? Vašemu očetu sem obljubil, da bova pazila na vas.« — »Mislim... mislim,« je rekla obotavljaje, »da bom šla, če vama ne bom v nadlego.« Gledala ga je iz oči v oči in njen obraz ni bil ves kljubovalen in porogljiv. »Zares, gospod Dimač, tako dobri ste, da mi je kar žal, da sem storila kaj takega. Ampak nekdo je moral rešiti borce.«

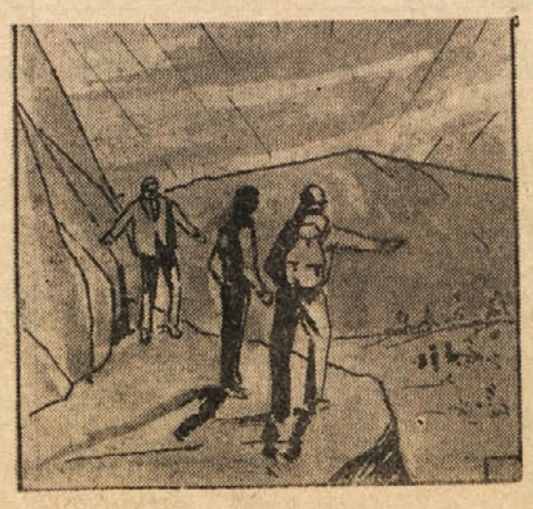

29. »Zdi se mi, da je takle pohod najbolj zdrava telesna vaja na svetu.« — »Meni se pa dozdeva, da je za vaju takale hoja prava igrača,« je nadaljevala Yoy in pristavila z lahnim vzdihom: »Le škoda, da ne sodita med stare severnjake!« — Še dve uri so se ubijali po zamrzli in s snegom pokriti strugi Norway potoka, potem pa so odrinili navzgor po ozkem, skalnatem pritoku, ki se je izlival v norway potok z juga. Opoldne so pričeli plezati preko slemena. Za seboj so videli dolgo vrsto mož, ki se je jela trgati na kose. Na številnih krajih se je že vrtinčil proti nebu dim, ki je naznanjal, da udeleženci stampede začenjajo misliti na počitek.

30. Naši znanci so bili že docela utrujeni. Gazili so po snegu, ki jim je segal do pasu, in sem ter tja so se morali ustaviti in se odpočiti. Čok je prvi zahteval odpočitek. — »Že dvanajst ur smo na poti, ne da bi kaj počivali,« je rekel Dimač. »Čisto rad priznam, da sem pošteno zdelan. In ti tudi! Ampak prisegam ti, da si še zmeraj upam gnati se za tvojimi petami kakor sestradan Indijanec za kosom medvedjega mesa. Tukajle bomo zanetili ogenj — kaj praviš?« — Tako gibčno, spretno in premišljeno sta ravnala, ko sta urejala začasno taborišče, da si je Yoy morala priznati, da bi ju nihče izmed starih Aljaščanov ne mogel prekositi.

PUSTOLOVŠČINE FRANCOSKE VOHUNKE GABRIELE DE X

4

Zeleni plašč

Predsednik združenja berlinskega tiska ji je nemudoma izročil vabilo na slovesno kosilo v časnikarskem domu. Hadamowski iz radiofuzije ji je ponudil razkošen avtomobil...

Francoski agenti so še enkrat pripravili tla za njeno delo...

Naslednji dan sta jo poiskala Maurice (eden izmed francoskih časnikarjev, ki ji je pomagal pri prvi nalogi) in ruski emigrant A. Bila sta zelo nerazpoložena.

— V Parizu so menda znoreli. Zahtevajo namreč, da opravimo našo nalogo v petnajstih dneh!

Gabriela ne more verjeti. Več kot jasno je, da take naloge ni mogoče opraviti v tem času. Toda centrala ne pozna milosti...

Časa torej ni kazalo izgubljati. Rus je že pripravil vrsto sestankov v Gabrielinem imenu. To je pomenilo, da mora Gabriela na delo. Se istega dne so jo povabili na kosilo v klub umetnikov. Ob tej priložnosti naj bi se srečala tudi z dvojico visokih nacističnih veljakov, gospodoma H. in B.

— Saj jih poznate še od prejšnjega obiska, kajne? reče Rus. — Oba imata o vas zelo lepo mnenje... Poskušajte zvleči z njima pomenek o Avstriji. Eden izmu zagotovo karkoli vedeti...

Kosilo je potekalo v slavnostnem razpoloženju. Gabriela je »slučajno« zašla med gospoda H. in B. Nemca sta jo obsipavala s komplimenti. Ko ji je prvi povedal, da izredno obvlada nemščino, je Gabriela nastavila mrežo:

— Morala bi vam že prej povedati... Moja babica je Avstrijka. Ona in ded še sedaj živita na Dunaju.

— Tudi Napoleon se je ženil z Avstrijko — reče gospod B., kot da bi se hotel ponašati z znanjem zgodovine.

— Vendar mu to ni preprečilo poraziti Avstrijo — doda Gabriela. — Glede mene, jaz se bom borila na avstrijski strani.

Gospoda H. in B. sta ji navdušeno pritrjevala.

— Če bi vas slišal gospod N., bi ga to zelo razveselilo — reče gospod B.

Gabriela še ni slišala za gospoda N. Komaj se je zapomnila njegovo dolgo in zavito ime. Nekaj ji je pripovedoval, da ima ta tajinstveni gospod N. zveze s celokupno zadevo okrog Avstrije.

NEPRIJETNO KOPANJE

Brž ko se je vrnila v hotel, se je šla Gabriela kopat. Komaj se je slekla, ko nekdo potrka na vrata. Misleč, da je sobarica, Gabriela glasno zakliče:

— Takoj pridem... Počakajte me!

Stopila je v sobo in presenečena obstala. Pred njo je stal neki debeluh s šopkom cvetja v roki. To je bil gospod Z., zelo visoka osebnost v nacistični hierarhiji. Ko je vstopila, je prišel bliže in vzel njene roke v svoje. Gabriela ni vedela, kaj storiti. Mož je dišal po alkoholu.

Gabriela je bila kot okamenela, ne vedoč, ali naj se joka ali smeji. Tod: nenadoma ji šine v glavo ideja... Če ji bo uspelo, bo rešena dedca, in vsekakor se bo ta do smrti spominjal tega doniuanskega neuspeha...

Odšla je proti kopalnici. Gospod Z. ji je močno stiskal roke, ker so bila tla zelo gladka. Debeluh je komaj ohranil ravnotežje, vendar je trdovratno spremljal Gabrielo. Nenadoma se Gabriela pomakne na stran, in gospod Z. je padel kot klada v polno kad vode...

Nemudoma se je dvignil in strašno jezen zapustil njeno sobo. Gabriela ga je že čakala v sobi. Ljubeznivo se mu je nasmihala in mu celo ponudila kozarček konjaka. Gospod Z. je mehanično vzel ponujeno, spil, in brez besede odšel.

Gabriela se je vsa tresla... Dolgo je jokala nad svojo usodo... Vohunka se mora vsega navaditi...

»CAR« STOPA NA POZORNICO

Gabriela je nadela ruskemu emigrantu ime »car«. Ta je to ime v polnem pomenu besede zaslužil, saj je bil neprecenljiv vohun.

Ko so se naslednjega dne dobili v parterju hotela, je Gabriela razložila sinočnjo dogodivščino.

Brž ko je »car« slišal tisto ime, naglo vpade v besedo:

— Takoj bomo poklicali Ladislawa Krneka. Ladislaw Krnek je kmalu zatem telefoniral Gabrieli in mimogrede dvakrat rekel »zeleni plašč«. Povabil jo je na kosilo v »Staro gostilnico«.

Krnek, eden izmed francoskih vohunov, drugače Čeh, je že prej zbral dragocene podatke in informacije. Zvedel je, da bo naslednji dan v propagandnem ministrstvu tajna konferenca, posvečena vprašanju inozemske propagande. Sestanek bo vodil državni svetnik Hansenhorl. Več kot gotovo je, da bo sestanku prisostvoval tudi gospod N.

Krnek je skoval vojni načrt: Gabriela naj zahteva avdienco pri Hansenhorlu, če je le mogoče ob dvanajstih. Prišla bo v ministrstvo precej prej, se pravi, preden se bo sestanek zaključil. Za vsako ceno mora spoznati gospoda N., si zapomniti črte njegovega obraza, in poskušati zvedeti številko njegovega avtomobila in seveda naslov stanovanja...

REŠILNI POZIV

Hansenhorl je bil zelo ljubezniv:

— Zelo rad, gospodična... Precej sem slišal o vas. Želel bi vas osebno spoznati. Mogoče me boste morali nekoliko počakati, kajti ob enajstih imam važen sestanek, pa vam ne morem točno povedati, kdaj vas bom lahko sprejel... Toda vse kakor pridite.

Točno ob 11.15 je bila Gabriela v predsobi Hansenhorlovega kabineta. Vrata sobe, kjer je bil sestanek, so bila tapecirana, in Gabriela ni mogla ujeti niti najmanjšega šuma. Telefon je nenehno zvonil in tajnica je vsakokrat odgovarjala:

— Ne smem motiti gospoda svetnika. Trenutno je na tajni konferenci, pokličite kasneje. Spet je pozvonil telefon. Gabriela je imela srečo.

— Kdo je pri aparatu — vpraša tajnica... — Direkcija zunanjih zadev?...

— Dober dan, gospod doktor... Da, na sestanku je, vendar ga ne morem poklicati. Da je važno, nujno? Prav! Vprašala bom, morda bo prišel k telefonu.

Gabriela se je kar tresla: torej spoznala bo gospoda N. Zelo težko je čakala, da bo tajnica dala zvezo v Hansenhorlov kabinet.

— Bi lahko prišel gospod N., k telefonu? Zelo važna stvar... Pride v sekretariat? Hvala vam...

Pri vratih stoji človek štiridesetih let, podoben znanstvenikom. Nekajkrat je rekel v telefon:

— V redu, v redu... Toda zdaj ne utegnem. Pokličite me zvečer!

IZKORIŠČENA PRILOŽNOST

Končno so se vrata Hansenhorlovega kabineta odprla. Od znotraj je bilo slišati glasove — verjetno je bil sestanek zaključen. Ljudje so začeli odhajati. Nenadoma je Gabriela zagledala gospoda Z. Nesrečni Don Juan je zardel do ušes in se delal, kot da je ne vidi. Kopanje v kadi mu je ostalo v neprijetnem spominu...

(Nadaljevanje sledi)